

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ στις
ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

του

ΓΡΗΓΟΡΗ ΔΕΛΗΧΡΗΣΤΟΥ

Επιβλέπων Καθηγητής: Οδυσσέας Παυλάτος

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στην
Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική

Σεπτέμβριος 2020

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της παρούσας Διπλωματικής εργασίας, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους συνέβαλαν στην περάτωση της. Πρωτίστως, θα ήθελα να ευχαριστώ τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Παυλάτο Οδυσσέα για την βοήθεια, τις γνώσεις και την υποστήριξη που μου παρείχε καθώς και για τον επαγγελματισμό του καθ' όλη την διάρκεια της επικοινωνίας μας. Επίσης, ευχαριστώ όλο το καθηγητικό προσωπικό του ΠΜΣ της Εφαρμοσμένης Λογιστικής και Ελεγκτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας για της υψηλής ποιότητας γνώσεις που μας προσέφερε κατά τα χρόνια του προγράμματος. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς μου που ήταν αρωγοί στην προσπάθειά μου να εξελιχθώ και με βοήθησαν όλα αυτά τα χρόνια να κυνηγήσω τα χρυσά βραχιόλια της γνώσης.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν ένα μεγάλο και σημαντικό κομμάτι της ελληνικής οικονομίας. Ωστόσο, παρά την σημασία τους δεν γνωρίζουμε καλά ποια από τα συστήματα και εργαλεία της Διοικητικής Λογιστικής χρησιμοποιούν αλλά και ποια από όλα τα εργαλεία κρίνουν ως σημαντικά για την συνέχιση των δραστηριοτήτων τους. Με την συνεχώς μεταβαλλόμενη κατάσταση στην οικονομία, η Διοικητική Λογιστική μπορεί να αποτελέσει εκείνο το μηχανισμό ο οποίος θα βοηθήσει στην καλύτερη λήψη αποφάσεων και συνεπώς, στην καλύτερη διοίκηση αυτών των τόσο σημαντικών οικονομικών μονάδων.

Η έρευνα μας αποσκοπεί να μελετήσει τον βαθμό σημαντικότητας 27 εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής κατανεμημένα σε 5 κατηγορίες καθώς επίσης και την μεταβολή της σημαντικότητας που προκαλούν ορισμένοι παράγοντες. Από την εμπειρική έρευνα που διεξήχθη μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου σε 34 μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που εδρεύουν στην Ελλάδα, διαπιστώσαμε πως υπάρχει έντονη διακύμανση μεταξύ της σημαντικότητας των εργαλείων. Εργαλεία τα οποία βρίσκονται στην βιβλιογραφία πολλά χρόνια και έχουν χαρακτηριστεί ως παραδοσιακά εμφανίζουν μεγαλύτερο βαθμό σημαντικότητας συγκριτικά με εργαλεία που θεωρούνται νέα. Ακόμα, τα αποτελέσματα της εμπειρικής έρευνας που πραγματοποιήσαμε φανερώνουν πως η συμμετοχή του ιδιοκτήτη, η χρήση εξελιγμένης τεχνολογίας και ο ανταγωνισμός στην αγορά επηρεάζουν τον βαθμό σημαντικότητας των εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής.

Λέξεις κλειδιά: Εργαλεία Διοικητικής Λογιστικής, Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, Ενδεχομενική Θεωρία,

ABSTRACT

Small and medium enterprises are a large and important part of the Greek economy. However, despite their importance, we do not know well which of the systems and tools of Managerial Accounting they use and which of all the tools they consider important for the continuation of their activities. With the ever-changing situation in the economy, Management Accounting can be the mechanism that will help in better decision making and therefore in better management of these important economic units.

Our research aims to study the degree of importance of 27 Management Accounting tools divided into 5 categories as well as the change in the importance caused by certain factors. From the empirical research conducted through an electronic questionnaire in 34 small and medium enterprises based in Greece, we found that there is a strong variation between the importance found between tools. Tools that have been in the literature for many years and have been characterized as traditional show a greater degree of importance compared to tools that are considered new. Furthermore, the results of the empirical research we conducted show that the owner's participation, the use of advanced technology and the competition in the market affect the degree of importance of the Management Accounting tools.

Keywords: Managerial Accounting Practices, SMEs, Contingency Theory

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	iii
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	iv
ABSTRACT	v
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	ix
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	1
1.2 Σκοπός της Έρευνας	2
1.3 Ερευνητικά Ερωτήματα	2
1.4 Κίνητρα Έρευνας.....	3
1.5 Δομή Διπλωματικής Εργασίας	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	5
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.....	5
2.1 Εισαγωγή.....	5
2.2 Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις.....	5
2.2.1 Ορισμός της ΜΜΕ	6
2.2.2 Συνεισφορά των ΜΜΕ	6
2.3 Διοικητική Λογιστική	7
2.3.1 Έρευνες-Μελέτες για τα Εργαλεία Διοικητικής Λογιστικής.....	8
2.3.2 Χρήση Εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής από Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις	11
2.4 Η Διαφορετικότητα των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων	12
2.5 Παράγοντες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη και χρήση εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής.	14

2.6 Σύνοψη.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο	18
Μεθοδολογία της Έρευνας.....	18
3.1 Εισαγωγή.....	18
3.2 Δομή του Ερωτηματολογίου	18
3.3 Συλλογή Δεδομένων	19
3.4 Κλίμακες Μέτρησης – Μέτρηση Μεταβλητών.....	20
3.5 Περιγραφικά Στατιστικά Στοιχεία.....	23
3.5.1 Θέση του ατόμου μέσα στην επιχείρηση.....	24
3.5.2 Ετήσιος Κύκλος Εργασιών της επιχείρησης.....	24
3.5.3 Αριθμός Απασχολούμενων στην Επιχείρηση.....	26
3.6 Σύνοψη.....	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο	27
Περιγραφική Στατιστική Ανάλυση.....	27
4.1 Εισαγωγή.....	27
4.2 Ερωτήσεις που αφορούν την σημαντικότητα των Εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις.....	28
4.2.1 Εργαλεία Κοστολόγησης.....	28
4.2.2 Εργαλεία Προϋπολογισμού	29
4.2.3 Εργαλεία Αξιολόγησης της Απόδοσης.....	32
4.2.4 Εργαλεία για την Λήψη Αποφάσεων	33
4.2.5 Εργαλεία Στρατηγικής Ανάλυσης.....	34
4.3 Ανάλυση Ανεξάρτητων Παραγόντων.....	35
4.4 Σύνοψη.....	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο	38
Πολυμεταβλητή Στατιστική Ανάλυση.....	38
5.1 Εισαγωγή.....	38

5.2 Έλεγχος Αξιοπιστίας (Reliability Test)	39
5.3 Τεστ Κανονικότητας	39
5.4 Συσχέτιση (Correlation)	40
5.5 Λογιστική Παλινδρόμηση	41
5.5.1 Οι ανεξάρτητοι παράγοντες που επηρεάζουν την σημαντικότητα των εργαλείων κοστολόγησης	44
5.5.2 Οι ανεξάρτητοι παράγοντες που επηρεάζουν την σημαντικότητα των εργαλείων προϋπολογισμού.	45
5.5.3 Οι ανεξάρτητοι παράγοντες που επηρεάζουν την σημαντικότητα των εργαλείων αξιολόγησης της απόδοσης.	46
5.5.4 Οι ανεξάρτητοι παράγοντες που επηρεάζουν την σημαντικότητα των εργαλείων για την λήψη αποφάσεων.	48
5.5.5 Οι ανεξάρτητοι παράγοντες που επηρεάζουν την σημαντικότητα των εργαλείων της στρατηγικής ανάλυσης.	49
5.6 Σύνοψη	50
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ^ο	51
Συμπεράσματα και προτάσεις για μελλοντική έρευνα.....	51
6.1 Εισαγωγή.....	51
6.2 Συμπεράσματα.....	51
6.3 Περιορισμοί της έρευνας.....	53
6.4 Περαιτέρω Έρευνα	54
Βιβλιογραφία	55
Παράρτημα	58
Συνοδευτική Επιστολή Ερωτηματολογίου	58
Πίνακες SPSS.....	63

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Κατηγοριοποίηση των ΜΜΕ βάση ορισμού Ευρωπαϊκής Επιτροπής.....	6
Πίνακας 2: Σύνοψη προηγούμενων ερευνών αναφορικά με την χρήση εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής στις ΜΜΕ.	9
Πίνακας 3: Παρουσίαση των 27 εργαλείων της διοικητικής λογιστικής.....	23
Πίνακας 4: Δημογραφικά στοιχεία δείγματος του ερωτηματολογίου.	25
Πίνακας 5: Μέτρηση σημαντικότητα των εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής.....	31
Πίνακας 6: Ανεξάρτητες Μεταβλητές μεταβολής της σημαντικότητας των εργαλείων.	36
Πίνακας 7: Σύνολο εξαρτημένων και ανεξάρτητων μεταβλητών για τον έλεγχο των υποθέσεων.	42
Πίνακας 8: Το αποτέλεσμα της επιλογής σημαντικότητας της εκάστοτε ομάδας εργαλείων.....	42
Πίνακας 9: Παρουσίαση των αποτελεσμάτων του τεστ συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών.....	43
Πίνακας 10: Δυαδική ανάλυση παλινδρόμησης σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τα εργαλεία κοστολόγησης.	45
Πίνακας 11: Δυαδική ανάλυση παλινδρόμησης σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τα εργαλεία προϋπολογισμού.....	46
Πίνακας 12: Δυαδική ανάλυση παλινδρόμησης σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τα εργαλεία για την αξιολόγηση της απόδοσης.	47
Πίνακας 13: Δυαδική ανάλυση παλινδρόμησης σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τα εργαλεία για την λήψη αποφάσεων.....	48
Πίνακας 14: Δυαδική ανάλυση παλινδρόμησης σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τα εργαλεία για την στρατηγική ανάλυση.....	49

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Στις ανεπτυγμένες αλλά και αναπτυσσόμενες χώρες οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) συνεισφέρουν κατά μεγάλο ποσοστό στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη (Halabi et all, 2010). Παγκοσμίως οι ΜΜΕ αντιπροσωπεύουν το 99% του συνολικού πληθυσμού των επιχειρήσεων. Σχετικά με τα στοιχεία της Ελλάδας, οι ΜΜΕ αντιπροσωπεύουν το 99.8% των συνολικών επιχειρήσεων, διαδραματίζοντας σημαντικό ρόλο στην πορεία της ελληνικής εμπορικής οικονομίας ενώ ταυτόχρονα παράγουν το 63.6% της προστιθέμενης αξίας και το 85.2% της απασχόλησης (European Commission, SBA Fact Sheet Greece, 2018). Παρόλο το γεγονός ότι οι ΜΜΕ αποτελούν την ραχοκοκαλιά των αναπτυσσόμενων χωρών, παρατηρούμε πως η πλειοψηφία αυτών έρχονται αντιμέτωπες με σημαντικά ρίσκα όπως ο ισχυρός ανταγωνισμός στην αγορά, τους περιορισμένους οικονομικούς πόρους, αλλά και η εξάρτηση στις δεξιότητες των υπεύθυνων διοίκησης (Manegold et all, 2007: 10-14).

Από το 2000 και μετά, το ερευνητικό ενδιαφέρον αναφορικά με την μελέτη των εργαλείων της διοικητικής λογιστικής στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις έχει σχηματίσει άνοδο. Αν και ο αριθμός των ερευνών παραμένει ακόμα χαμηλός, ένα μικρό σύνολο αυτών έχει μελετήσει την χρήση συγκεκριμένων εργαλείων διοικητικής λογιστικής όπως η μέτρηση της στρατηγικής απόδοσης (Hudson, Smart and Bourne, 2001) ή έχει ασχοληθεί με την σύγκριση των διάφορων εργαλείων μεταξύ των ΜΜΕ και των μεγάλων επιχειρήσεων (Brierly, 2011). Το ερευνητικό υλικό όμως παραμένει ασύνδετο καθώς εξετάζεται από διάφορες σκοπιές όπως της λογιστικής, της διοίκησης μικρομεσαίων μονάδων αλλά ακόμα και της διοίκησης παραγωγής.

Αναφορικά με τον ερευνητικό περιβάλλον των εργαλείων διοικητικής λογιστικής στην Ελλάδα παρατηρούμε πως ένα μέρος των ερευνών έχει επικεντρώσει τον ενδιαφέρον του στην σύγκριση της χρήσης των παραδοσιακών με των πιο σύγχρονων εργαλείων. Από τις έρευνες αυτές παρατηρήθηκε πως τα σημαντικότερα εργαλεία εντοπίζονται στην κατηγορία των εργαλείων

προϋπολογισμού και εργαλείων κοστολόγησης όπου τα παραδοσιακά εργαλεία υπερείχαν σε σημαντικότητα και βαθμό χρήσης έναντι των νέων εργαλείων (Angelakis, Theriou and Floropoulos, 2010; Pavlatos and Kostakis, 2015).

1.2 Σκοπός της Έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να μελετηθεί η εκλαμβανόμενη σημαντικότητα των εργαλείων διοικητικής λογιστικής σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις που λειτουργούν επί ελληνικού εδάφους καθώς και πως η ένταση του ανταγωνισμού, η συμμετοχή του ιδιοκτήτη στην διοίκηση της επιχείρησης και η χρήση σύγχρονης τεχνολογίας μπορούν να μεταβάλλουν το επίπεδο σημαντικότητας των εργαλείων αυτών. Επίσης, μέσω της έρευνας αυτής επιδιώκουμε να δούμε αν τα αποτελέσματα συνάδουν με αυτά της βιβλιογραφίας αλλά και τα αποτελέσματα άλλων ερευνών που έχουν δημοσιευθεί σε διεθνή περιοδικά. Επιπλέον, θέλουμε να εξετάσουμε αν υπάρχουν διαφορές στο αποτέλεσμα με αυτό των άλλων ερευνών που ασχολήθηκαν με το συγκεκριμένο αντικείμενο. Η παρούσα μελέτη βασίστηκε σε μελέτες των Armitage, Webb and Glynn (2016) και Ahmad and Zabri (2015) απ' όπου αντλήθηκε το γενικό σχεδιάγραμμα της έρευνας και βάση αυτό αναπτύχθηκε το ερωτηματολόγιο. Πέρα από την προφανή διαφορά ότι η τρέχουσα έρευνα με τις άλλες πραγματοποιείται σε διαφορετική γεωγραφική περιοχή, με διαφορετικές συνθήκες και διαφορετικό επιχειρηματικό περιβάλλον, υλοποιήθηκε με την μορφή ερωτηματολογίου τα οποία αντλήθηκαν από διάφορες επιχειρήσεις και όχι με την μορφή συνεντεύξεων.

1.3 Ερευνητικά Ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας έρευνας αναφέρονται παρακάτω:

1^ο ερευνητικό ερώτημα:

Ποιο είναι το επίπεδο σημαντικότητας που εντοπίζουν οι επιχειρήσεις στα διάφορα εργαλεία Διοικητικής λογιστικής.

2^ο ερευνητικό ερώτημα:

Πως συγκεκριμένοι παράγοντες όπως το μέγεθος της επιχείρησης, ο τρόπος διοίκησης, η χρήση νέας τεχνολογίας επηρεάζει την σημαντικότητα των εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής.

1.4 Κίνητρα Έρευνας

Κίνητρο για την εκπόνηση της παρούσας έρευνας αποτέλεσε το όλο και αυξανόμενο ενδιαφέρον μελέτης των εργαλείων διοικητικής λογιστικής στις ΜΜΕ. Στο σύνολο της διεθνής βιβλιογραφίας οι περισσότεροι ερευνητές έχουν προσπαθήσει να μελετήσουν την ανάπτυξη των εργαλείων διοικητικής λογιστικής στις μεγάλες επιχειρήσεις βασιζόμενοι πάνω σε παράγοντες όπως το μέγεθος της επιχείρησης, το επίπεδο τεχνολογίας ή την δομή των επιχειρήσεων (Ahmad and Mohamed Zabri, 2015). Από την πλευρά όμως των ΜΜΕ δεν συμβαίνει το ίδιο καθώς οι εμπειρικές έρευνες που εξετάζουν τους ανεξάρτητους παράγοντες των εργαλείων είναι λίγες. Ένα ακόμα κίνητρο είναι το γεγονός ότι οι ΜΜΕ χαρακτηρίζονται από φτώχεια πόρων (Welsh and White, 1981). Πολλές ΜΜΕ εντοπίζουν προβλήματα στο να χρηματοδοτήσουν την δραστηριότητα τους και να δημιουργήσουν οικονομίες κλίμακας (Jarillo, 1989). Ακόμα σε πολλές ΜΜΕ το προσωπικό και η διοίκηση διαθέτουν λίγο ή καθόλου εκπαίδευση και εμπειρία πάνω στην χρήση εργαλείων διοίκησης και διοικητικής λογιστικής (Mitchell and Reid, 2000).

1.5 Δομή Διπλωματικής Εργασίας

Το πρώτο κεφάλαιο περιλαμβάνει τα περιεχόμενα, την εισαγωγή, τον σκοπό, τα ερευνητικά ερωτήματα, τα κίνητρα και τους στόχους της έρευνας.

Το δεύτερο κεφάλαιο είναι η βιβλιογραφική επισκόπηση της έρευνας και περιλαμβάνει τον ρόλο της λογιστικής στις επιχειρήσεις, τον ορισμό της Διοικητικής Λογιστικής, τις έρευνες-μελέτες για τα εργαλεία διοικητικής λογιστικής και την χρήση αυτών από τις μικρομεσαίες

επιχειρήσεις, την διαφορετικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων καθώς και τους παράγοντες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη και την χρήση των εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής.

Το τρίτο κεφάλαιο περιέχει την δομή του ερωτηματολογίου, τις κλίμακες μέτρησης που χρησιμοποιήθηκαν, και την ανάπτυξη των περιγραφικών στατιστικών στοιχείων του ερωτηματολογίου.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται μια εκτενής περιγραφική στατιστική ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν από τα ερωτηματολόγια.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η πολυμεταβλητή στατιστική ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν. Παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των Cronbach's Alpha test, Normality test, Pearson Correlation test και Binary Logistic Regression test.

Στο τελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα, οι περιορισμοί που συναντήσαμε καθώς οι προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

2.1 Εισαγωγή

Στο δεύτερο κεφάλαιο της διατριβής, μετά από έρευνα σε περιοδικά λογιστικού και χρηματοοικονομικού περιεχομένου της διεθνούς ακαδημαϊκής βιβλιογραφίας επιλέχθηκε μια σειρά από άρθρα σχετικά με τον τομέα της Διοικητικής Λογιστικής σε μικρομεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις καθώς και των παραγόντων που επηρεάζουν την χρήση αυτών. Κύριος σκοπός της μελέτης αυτής είναι να παρουσιάσουμε μια σύνοψη της παρούσας βιβλιογραφίας η οποία κατά τα τελευταία 30 χρόνια έχει δείξει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για να κατανοήσουμε πως τα εργαλεία Διοικητικής Λογιστικής χρησιμοποιούνται από τους διάφορους οργανισμούς (Nandan, 2010), καθώς επίσης και να αναγνωρίσουμε τα κενά της έρευνας που υπάρχουν αναφορικά με το ερευνητικό θέμα και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Πιο συγκεκριμένα, στο πρώτο στάδιο προσδιορίζουμε εννοιολογικά την μικρομεσαία επιχείρηση και καταγράφουμε την συνεισφορά της στις οικονομίες. Στην συνέχεια, παρουσιάζουμε τα στοιχεία που αντλήσαμε από τις έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί σχετικά με τα εργαλεία Διοικητικής Λογιστικής. Μετέπειτα, παρουσιάζουμε μια σύνοψη των εργαλείων που χρησιμοποιούνται στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις ενώ στο τέλος αναφερόμαστε στην διαφορετικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων έναντι των μεγάλων επιχειρήσεων.

2.2 Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις

Στην υποενότητα αυτή, στο τμήμα 2.2.1 προσδιορίζουμε την μικρομεσαία επιχείρηση-MME από την άποψη μεγεθών και στο τμήμα 2.2.2 παρουσιάζεται η συνεισφορά των MME στην οικονομία.

2.2.1 Ορισμός της ΜΜΕ

Προκειμένου να μπορέσουμε να ορίσουμε τι είναι ΜΜΕ, θα βασιστούμε στο ορισμό που δίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2020), καθώς η Ελλάδα αποτελεί μέλος της κοινότητας. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι ΜΜΕ μπορούν να χωριστούν σε τρεις κατηγορίες: πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Πολύ μικρές είναι οι επιχειρήσεις οι οποίες απασχολούν λιγότερους από 10 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο ενεργητικού δεν ξεπερνάει τα 2 εκατομμύρια ευρώ. Μικρές επιχειρήσεις είναι εκείνες οι οποίες απασχολούν λιγότερους από 50 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο ενεργητικού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ. Μεσαίες είναι εκείνες οι επιχειρήσεις οι οποίες απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και τον οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ ή το σύνολο ενεργητικού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ. Στον πίνακα 1 παρουσιάζεται η κατηγοριοποίηση των ΜΜΕ.

Πίνακας 1: Κατηγοριοποίηση των ΜΜΕ βάση ορισμού Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Κατηγορία Επιχείρησης	Αριθμός Εργαζομένων	Ετήσιος Κύκλος Εργασιών	Ετήσιο Σύνολο Ενεργητικού
Πολύ Μικρή	< 10	≤ 2 εκατ. Ευρώ	≤ 2 εκατ. Ευρώ
Μικρή	< 50	≤ 10 εκατ. Ευρώ	≤ 10 εκατ. Ευρώ
Μεσαία	< 250	≤ 50 εκατ. Ευρώ	≤ 43 εκατ. Ευρώ

2.2.2 Συνεισφορά των ΜΜΕ

Η συνεισφορά των ΜΜΕ στην Ευρωπαϊκή οικονομία είναι πολύ μεγάλη. Σύμφωνα με τους Muller et al (2016) οι ΜΜΕ έχουν χαρακτηριστεί ως η ραχοκοκκαλιά της οικονομίας στην Ευρώπη. Σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες αναφορές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 99.8% των

συνολικών επιχειρήσεων ανήκουν στην κατηγορία των ΜΜΕ, ενώ απασχολούν δύο στα τρία άτομα. Στην Ελλάδα, η συνεισφορά των ΜΜΕ είναι μεγάλη και συγκριτικά με τα προηγούμενα έτη εμφανίζεται ανοδική πορεία στην δημιουργία τέτοιων επιχειρήσεων. Για τα έτη 2018-2020 αυτή η κατηγορία των επιχειρήσεων εμφανίζει άνοδο στην προστιθέμενη αξία κατά 21.3%, καθώς και αύξηση στην απασχόληση κατά 13.1%. Παρόλα αυτά σε μετρήσεις που έγιναν, οι ελληνικές ΜΜΕ που ανήκουν στους κλάδους της εξειδικευμένης παροχής υπηρεσιών και υψηλής τεχνολογικής παραγωγής αποτελούν το 24,5% του συνόλου με τον Ευρωπαϊκό μ.ο. να βρίσκεται στο 33% (European Commission, SBA Fact Sheet, 2019).

2.3 Διοικητική Λογιστική

Οι Διοικητική Λογιστική ασχολείται με την παροχή χρηματοοικονομικών και μη-χρηματοοικονομικών πληροφοριών προς την διοίκηση προκειμένου να διασφαλιστεί η επιτυχής και αποτελεσματική απόδοση μίας επιχείρησης (Madegowda, 2007). Η Διοικητική Λογιστική είναι το μέσο με το οποίο οι λογιστικές πληροφορίες αναγνωρίζονται, καταμετρούνται, αναλύονται και συγκεντρώνονται και στην συνέχεια προωθούνται στην διοίκηση, η οποία στην συνέχεια σχεδιάζει, αξιολογεί και διαχειρίζεται τους πόρους της επιχείρησης (Aroga, 2009a).

Οι επιχειρήσεις μπορούν να χρησιμοποιήσουν την Διοικητική Λογιστική και τα εργαλεία της ώστε να αποκτήσουν λεπτομερείς πληροφορίες για τις μεταβολές που συμβαίνουν στα διαφορετικά τμήματα της, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αυτές επηρεάζουν τα υπόλοιπα τμήματα αλλά και την επιχείρηση ως σύνολο (Posluschny 2010). Αν οι πληροφορίες διαθέτουν τα απαιτούμενα ποιοτικά χαρακτηριστικά, μέσω της Διοικητικής Λογιστικής οι επιχειρήσεις μπορούν να αναγνωρίσουν προβλήματα σε σύντομο χρόνο με αποτέλεσμα η εκάστοτε διοίκηση να λάβει καλύτερες αποφάσεις, να αυξήσει την απόδοση της αλλά και την ταχύτητα με την οποία επιλύει τα προβλήματα (Byrne & Pierce 2007).

2.3.1 Έρευνες-Μελέτες για τα Εργαλεία Διοικητικής Λογιστικής

Πολλές έρευνες είτε με την μέθοδο των ερωτηματολογίων είτε υπό μορφή συνεντεύξεων, έχουν μελετήσει τον βαθμό εφαρμογής και υιοθέτησης των διαφόρων εργαλείων διοικητικής λογιστικής. Κύριος σκοπός των ερευνών αυτών ήταν είτε να μελετηθεί κατά πιο βαθμό η χρήση της Διοικητικής Λογιστικής ανταποκρίνεται στην διδακτέα ακαδημαϊκή ύλη (Sulaiman, Ahmad & Alwi, 2004; Lohr, 2012), είτε να αναγνωριστεί ο βαθμός χρήσης τόσο των παραδοσιακών αλλά και των πιο σύγχρονων εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής (Chenhall & Langfield-Smith, 1998; Hyvonen, 2005; Malmi, 2001; Sulaiman, Ahmad & Alwi, 2004; Pavlatos & Paggios, 2009; Angelakis, Theriou, Floropoulos, 2010).

Τα εργαλεία Διοικητικής Λογιστικής τα οποία έχουν εξεταστεί στις διάφορες έρευνες καθώς και στην παρούσα αφορούν *μεθόδους κοστολόγησης* (πλήρης κοστολόγηση, μεταβλητή κοστολόγηση, πρότυπη κοστολόγηση, κοστολόγηση κατά δραστηριότητα(ABC)), *προϋπολογιστικά συστήματα* (ετήσιος προϋπολογισμός, μηδενικός προϋπολογισμός, ευέλικτος προϋπολογισμός), καθώς και *συστήματα μέτρησης της απόδοσης για την λήψη αποφάσεων* (ανάλυση όγκου κόστους κέρδους, χρηματοοικονομικά μέτρα αξιολόγησης της απόδοσης, πίνακας ισορροπημένης στοχοθέτησης).

Στην διεθνή βιβλιογραφία παρατηρήθηκε πως ορισμένες μελέτες έχουν στραφεί κατά αποκλειστικότητα στην έρευνα για το πως τα εργαλεία της Διοικητικής Λογιστικής χρησιμοποιούνται από επιχειρήσεις οι οποίες ανήκουν σε συγκεκριμένο κλάδο (Abdel-Kader & Luther, 2006; Pavlatos & Paggios 2009). Παράλληλα άλλες έρευνες επικεντρώνονται στην μελέτη των εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής σε διαφορετικού είδους επιχειρήσεις αλλά σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή (Alleyne and Weekes-Marshall, 2011; Lohr, 2012; Armitage, Webb & Glynn, 2014; Ahmad & Mohamed Zabri, 2015; Pavlatos & Kostakis, 2015).

Πίνακας 2: Σύνοψη προηγούμενων ερευνών αναφορικά με την χρήση εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής στις ΜΜΕ.

Συγγραφέας	Μέθοδος	Σκοπός Έρευνας	Ευρήματα
Armitage et al. (2016)	Συνεντεύξεις	Διερεύνηση του βαθμού χρήσης σύγχρονων εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής στις ΜΜΕ	Από τα 19 εργαλεία της έρευνας, 7 χρησιμοποιούνται σημαντικά από μεσαίες παραγωγικές επιχειρήσεις. Οι μικρές επιχειρήσεις ενδιαφέρονται κυρίως για την διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων
Pavlatos & Paggios (2009)	Έρευνα	Διερεύνηση του βαθμού υιοθέτησης και των πλεονεκτημάτων από την χρήση παραδοσιακών και σύγχρονων εργαλείων από ελληνικές επιχειρήσεις στον τουριστικό κλάδο.	Η χρήση των παραδοσιακών εργαλείων ήταν πιο διαδεδομένη συγκριτικά με των νεότερων. Μεγάλο μέρος του δείγματος σκοπεύει να αξιολογήσει καλύτερα τα πιο σύγχρονα εργαλεία στο μέλλον.
Ahmad & Mohamed Zabri (2015)	Ποσοτική Έρευνα	Διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν την χρήση εργαλείων διοικητικής λογιστικής σε παραγωγικές ΜΜΕ στην Μαλαισία	Το μέγεθος της επιχείρησης, η ένταση του ανταγωνισμού, η συμμετοχή του ιδιοκτήτη και η χρήση σύγχρονης τεχνολογίας επηρεάζουν την χρήση εργαλείων διοικητικής λογιστικής.
Lopez & Hiebl (2015)	Βιβλιογραφική Έρευνα	Δημιουργία προτάσεων για την ανάπτυξη των εργαλείων διοικητικής λογιστικής βάσει της υπάρχουσας γνώσης.	Χαμηλότερη χρήση διοικητικής λογιστικής στις ΜΜΕ συγκριτικά με τις μεγάλες επιχειρήσεις. Η εμφάνιση διάφορων παραγόντων επηρεάζει θετικά την χρήση εργαλείων διοικητικής λογιστικής.
Frederick Ng & Harrison (2013)	Βιβλιογραφική Έρευνα	Δημιουργία ενός μοντέλου για την εξέταση των εργαλείων διοικητικής λογιστικής βάσει του μεγέθους της επιχείρησης.	Τα διάφορα μεγέθη των ΜΜΕ εμφανίζουν διαφορετική ή και αρνητική επίδραση στην χρήση εργαλείων διοικητικής λογιστικής.

(Συνέχεια Πίνακα 2)

Nuhu & Appuhami (2016)	Εμπειρική Έρευνα	Η διερεύνηση της σχέσης παραδοσιακών και σύγχρονων εργαλείων με την οργανωσιακή αλλαγή και την απόδοση.	Τα παραδοσιακά εργαλεία κυριαρχούν αλλά δεν σχετίζονται με την οργανωσιακή αλλαγή και την απόδοση. Οι επιχειρήσεις που βασίζονται στα σύγχρονα εργαλεία εμφανίζουν μεγαλύτερη αλλαγή και απόδοση.
Abdel-Kader & Luther (2006)	Έρευνα	Έρευνα των εργαλείων διοικητικής λογιστικής σε Βρετανικές παραγωγικές επιχειρήσεις.	Η άμεση κοστολόγηση, η χρήση προϋπολογισμών, η ανάλυση κερδοφορίας των προϊόντων θεωρούνται σημαντικά και χρησιμοποιούνται ευρέως σε σύγκριση με μοντέρνα εργαλεία τα οποία θεωρούνται σημαντικά αλλά δεν χρησιμοποιούνται ελάχιστα.

Από τις παραπάνω έρευνες του Πίνακα 2, προκύπτουν γενικευμένα συμπεράσματα ως προς την χρήση εργαλείων ανά των επιχειρήσεων καθώς εξετάζονται διάφοροι παράγοντες όπως η γεωγραφική περιοχή που δραστηριοποιούνται, το μέγεθος της επιχείρησης, ο τρόπος διοίκησης της επιχείρησης. Παραδείγματος χάριν, χαρακτηριστικό γνώρισμα των παραγωγικών επιχειρήσεων έναντι των μη-παραγωγικών είναι πως οι πρώτες, δίνουν σημαντική βαρύτητα και χρησιμοποιούν σε μεγαλύτερο βαθμό εργαλεία κοστολόγησης (σταθερό κόστος, μεταβλητό κόστος) όπως και εργαλεία τα οποία αφορούν την δημιουργία προϋπολογισμών. Ακόμα, εργαλεία όπως ο προϋπολογισμός για τον σχεδιασμό των ετήσιων διαδικασιών, ανάλυση κερδοφορίας προϊόντων ή υπηρεσιών καθώς και η ανάλυση κερδοφορίας πελάτων τείνουν να χρησιμοποιούνται σε μεγαλύτερο βαθμό από άλλα πιο σύγχρονα εργαλεία όπως η κοστολόγηση κατά δραστηριότητα ή τον πίνακα ισορροπημένης στοχοθέτησης κυρίως στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (Armitage, Webb & Glynn, 2015).

Άλλες μελέτες έχουν στρέψει το ερευνητικό τους ενδιαφέρον στην χρήση παραγόντων της ενδεχομενικής θεωρίας (contingency framework) για να εξετάσουν τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων ή των παραγόντων στο επιχειρησιακό περιβάλλον τα οποία θα επηρεάσουν τον βαθμό αλλά και την χρήση εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής. Οι Ahmad & Mohamed Zabri

(2015) στην έρευνα τους παρατήρησαν πως τόσο η ένταση του ανταγωνισμού στην αγορά καθώς επίσης και η χρήση εξελιγμένης βιομηχανικής τεχνολογίας συσχετίζονται θετικά με την χρήση προϋπολογιστικών συστημάτων. Πιο συγκεκριμένα, ο αυξημένος βαθμός ανταγωνισμού οδηγεί τις ΜΜΕ να δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα σε συστήματα προγραμματισμού και ελέγχου των δραστηριοτήτων τους με απώτερο σκοπό να διατηρηθούν στην αγορά αλλά και να την ανταγωνιστούν πιο αποτελεσματικά.

Παρόλα αυτά η χρήση παραγόντων της ενδεχομενικής θεωρίας (contingency framework) στις ΜΜΕ θεωρείται περιορισμένη και στις μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής έχει βρεθεί πως αρκετοί είναι οι παράγοντες οι οποίοι μπορούν να επηρεάσουν την ανάπτυξη και την χρήση εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής. Ο Joshi (2001) παρατήρησε πως ο παράγοντας για την χρήση πιο εξελιγμένων συστημάτων Διοικητικής Λογιστικής είναι το μέγεθος της επιχείρησης ενώ κάτι ανάλογο παρατηρήθηκε και από τους Cadez & Guilding (2008) όπου μεταξύ των δύο παραγόντων βρέθηκε θετική συσχέτιση. Ακόμα οι Albu & Albu (2012) παρατήρησαν πως η χρήση διαφόρων εργαλείων από τις Ρουμάνικες επιχειρήσεις σχετίζεται κυρίως από την δραστηριοποίηση ξένων επιχειρήσεων στην χώρα. Αντίστοιχα ο Ahmad & Mohamed Zabri (2015) εντόπισαν πως ενδεχομενικοί παράγοντες είναι αυτοί που προβλέπουν τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται από τις Μαλαισιανές παραγωγικές ΜΜΕ. Πιο συγκεκριμένα, η χρήση κοστολογικών συστημάτων καθώς και συστημάτων αξιολόγησης της απόδοσης επηρεάζονται σημαντικά από παράγοντες όπως, το μέγεθος της επιχείρησης, η ένταση του ανταγωνισμού όπως επίσης και η χρήση εξελιγμένης κατασκευαστικής τεχνολογίας.

2.3.2 Χρήση Εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής από Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Οι έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί αναφορικά με την χρήση των εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι σημαντικά λιγότερες από εκείνες για τις μεγάλες επιχειρήσεις. Σε έρευνα που πραγματοποίησε ο Matthias Lohr (2012) παρατήρησε πως τα εργαλεία και ο τρόπος χρήσης αυτών διαφέρει πλήρως από τα εργαλεία που έχουν αναπτυχθεί στην διεθνή βιβλιογραφία. Πιο συγκεκριμένα οι ιδιοκτήτες μικρών και μικρομεσαίων

επιχειρήσεων αποφεύγουν να αξιοποιήσουν τα διάφορα εργαλεία για λόγους όπως το χάσμα μεταξύ κόστους και κέρδους, το γεγονός πως δεν χρησιμοποιούν εξελιγμένα υπολογιστικά συστήματα καθώς και ότι επιλέγουν να πορευτούν με βάση την εμπειρία τους. Οι Armitage, Webb & Glynn (2015) παρατήρησαν στην έρευνα τους πως μεγαλύτερη χρήση εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής γίνεται από εταιρείες που ασχολούνται με κάποια παραγωγική δραστηριότητα και κατατάσσονται κατά κύριο λόγο στην κατηγορία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Οι μικρότερες εταιρείες που εξετάστηκαν στην έρευνα τους χαρακτηρίστηκαν ως ελαφριοί χρήστες των διαφόρων εργαλείων ενώ η πλειοψηφία αυτών ξεχώρισε σε σημαντικότητα τον έλεγχο και την διαχείριση των ταμειακών ροών.

Στην βιβλιογραφική επισκόπηση που πραγματοποιήσαμε παρουσιάστηκαν μελέτες οι οποίες αφορούσαν την χρήση εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής σε μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις βάση διαφορετικών ενδεχομενικών παραγόντων. Πιο συγκεκριμένα, ο Ahmad & Mohamed Zabri (2015) σε έρευνα τους σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Μαλαισίας, παρατήρησαν πως η ένταση του ανταγωνισμού στην αγορά συσχετίζεται θετικά και συνδυάζεται κατά μεγάλο βαθμό με την χρήση προϋπολογιστικών συστημάτων. Ακόμα, η ενεργή συμμετοχή των ιδιοκτητών ή των διαχειριστών στην διοίκηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων επηρεάζει σημαντικά την χρήση εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής τα οποία κατατάσσονται στις κατηγορίες των Προϋπολογιστικών εργαλείων, των συστημάτων λήψης αποφάσεων καθώς και της στρατηγικής Διοικητικής Λογιστικής.

2.4 Η Διαφορετικότητα των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

Η διεθνή βιβλιογραφία που μελετήθηκε για την συγγραφή αυτής της έρευνας μας οδηγεί στο συμπέρασμα πως δεν έχει πραγματοποιηθεί μεγάλος αριθμός μελετών για την χρήση εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Ανάλογη εκτίμηση για τις ΜΜΕ έκανε και ο Nandan (2010) αναφέροντας χαρακτηριστικά πως η έρευνα στον τομέα αυτόν υπολείπεται σημαντικά. Αντίθετα όμως, το ερευνητικό ενδιαφέρον έχει στραφεί κατά μεγαλύτερο ποσοστό στις μεγαλύτερες επιχειρήσεις εξετάζοντας είτε τον βαθμό χρήσης νέων και εξελιγμένων τεχνικών στην Διοικητική Λογιστική (Κοστολόγηση ανά δραστηριότητα,

συστήματα μέτρησης της απόδοσης) είτε τον βαθμό χρήσης διαφόρων εργαλείων καθώς και των παραγόντων που οδηγούν στην χρήση τους (Abdel-Kader and Luther, 2006; Ittner, Larcker & Randall, 2003).

Στην Ελλάδα, υπάρχει μια σημαντική απουσία ερευνών αναφορικά με την χρήση της Διοικητικής Λογιστικής και των εργαλείων της στις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Η σημαντικότητα του κενού αυτού είναι πραγματικά πολύ μεγάλη καθώς σύμφωνα με την μελέτη του γερμανικού ινστιτούτου DIW Econ και στοιχείων της Eurostat ο αριθμός των ΜΜΕ στην Ελλάδα ανέρχεται στις 829.677 (με τον αριθμό των μεγάλων επιχειρήσεων στην Ελλάδα να είναι στις 376) και των ατόμων που απασχολούνται σε αυτές στους 1.996.296 (European Commission, SBA Fact Sheet Greece, 2018). Συνεπώς, η κατανόηση για το πως τα διάφορα εργαλεία Διοικητικής Λογιστικής αξιοποιούνται από αυτές τις τόσο σημαντικές οικονομικές οντότητες πρέπει να προκαλέσει σε μεγαλύτερο ποσοστό το ερευνητικό ενδιαφέρον στην Ελλάδα.

Οι ΜΜΕ κατά γενικότερη ομολογία απαιτούν ξεχωριστό τρόπο μελέτης αναφορικά με την Διοικητική Λογιστική επειδή έχουν διαφορετικούς πόρους καθώς επίσης αντιμετωπίζουν και ξεχωριστές δυσκολίες συγκριτικά με τις μεγάλες επιχειρήσεις (Lopez & Hiebl, 2015). Ο Blank (2012,2013) υποστήριξε πως θα αποτελούσε σφάλμα να θεωρούμε τις ΜΜΕ ως μια μικρότερη έκδοση των μεγάλων επιχειρήσεων. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις συγκριτικά με τις μεγάλες επιχειρήσεις έχουν πολύ πιο περιορισμένη πρόσβαση σε πόρους ενώ λόγω της δομής τους δεν μπορούν να εκμεταλλευτούν την ανάπτυξη οικονομικών κλίμακας (Jarillo, 1989; Aragon Sanchez and Sanchez Marin, 2005). Αντίθετα, οι μεγάλες επιχειρήσεις διαθέτουν μεγαλύτερη γκάμα προϊόντων, ακολουθούν μεθόδους μαζικής παραγωγής ενώ πολλές φορές τις συναντούμε να δραστηριοποιούνται σε διαφορετικές περιοχές και να εφαρμόζουν συστήματα αποκεντρωμένης διοίκησης (Chenhall, 2003; Groot & Merchant, 2000). Τέτοιες διαφορές μπορούν να εμφανιστούν και μεταξύ των πολύ μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων παρόλο που στην παρούσα μελέτη τις κατατάσσουμε στην ίδια κατηγορία.

Λαμβάνοντας υπόψιν τους διάφορους περιοριστικούς παράγοντες που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ, πολλές από αυτές δεν έχουν την δυνατότητα να προσλάβουν έναν λογιστή για τις καθημερινές λειτουργίες πόσο μάλλον για να αναλάβει τον τομέα της Διοικητικής Λογιστικής (Lopez & Hiebl, 2015). Οι Welsh & White (1981:2) σημείωσαν χαρακτηριστικά πως οι ΜΜΕ αντιμετωπίζουν "φτώχεια πόρων" και πιο συγκεκριμένα συναντούν δυσκολίες στο να 1) εξασφαλίσουν χρηματοδοτήσεις, 2) να προσελκύσουν ανθρώπινο δυναμικό, 3) να σχηματίσουν μακροπρόθεσμα στρατηγικά πλάνα (Welsh & White, 1981: 12). Σύμφωνα με

μελέτες βασισμένες στην ενδεχομενική θεωρία, ένας παράγοντας ο οποίος θα μπορούσε να επηρεάσει την χρήση εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής είναι το πιστοποιημένο και με ικανότητες ανθρώπινο δυναμικό που στελεχώνει τις ΜΜΕ. Προσωπικό με υψηλό βαθμό θεωρητικής και πρακτικής εκπαίδευσης σε συνδυασμό με ειδικευμένους λογιστές θα μπορούσε να βοηθήσει στην εξαγωγή και ανάλυση διαφόρων οικονομικών δεδομένων (Collin & Jarvis, 2002).

Σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής στις ΜΜΕ έχει και η συνεισφορά των ιδιοκτητών ή διαχειριστών, όπου ο βαθμός εκπαίδευσης αυτών επηρεάζει θετικά την εισαγωγή συστημάτων αξιοποίησης των λογιστικών πληροφοριών (Holmes and Nicholls, 1989). Ο Lybaert (1998) παρατήρησε σε βέλγικες ΜΜΕ πως γινόταν μεγαλύτερη χρήση πληροφοριών στην διοίκηση των επιχειρήσεων όταν οι ιδιοκτήτες/διαχειριστές είχαν μεγαλύτερη στρατηγική ευαισθητοποίηση καθώς και μεγαλύτερη θέληση για ανάπτυξη, ενώ αντίστοιχη παρατήρηση έκαναν και οι Ritchie & Richardson(2000) όπου οι ιδιοκτήτες/διαχειριστές που ένιωθαν ένα υψηλό αίσθημα ευθύνης για τις επιχειρήσεις τους αύξαναν την χρήση συστημάτων Διοικητικής Λογιστικής επειδή συμμετείχαν περισσότερο στην βελτίωση της απόδοσης αυτών. Από την άλλη πλευρά όταν ο ιδιοκτήτης/διαχειριστής μιας ΜΜΕ δεν είχε ουσιαστικές γνώσεις και εκπαίδευση στον τομέα της οικονομικής διοίκησης, εκλάμβανε την Διοικητική Λογιστική ως εργαλείο για την γνωστοποίηση οικονομικών στοιχείων σε διάφορους φορείς και όχι ως εργαλείο για την λήψη αποφάσεων (Halabi et al., 2010).

2.5 Παράγοντες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη και χρήση εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής.

Τα διάφορα συστήματα και εργαλεία Διοικητικής Λογιστικής που έχουν αναπτυχθεί με την πάροδο των χρόνων ποικίλουν καθώς οι συνεχώς μεταβαλλόμενοι παράγοντες οδηγούν τις επιχειρήσεις στην προσαρμογή. Μεγάλες έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί έχουν θέσει την σημαντικότητα των εσωτερικών και εξωτερικών παραγόντων ως τυχαίες μεταβλητές σχετικά με την ανάπτυξη συστημάτων Διοικητικής Λογιστικής. Αναφορικά μερικοί από τους εσωτερικούς παράγοντες μπορεί να είναι η χρήση τεχνολογίας, διάφοροι οργανωσιακοί παράγοντες, η

στρατηγική, ενώ εξωτερικοί παράγοντες μπορεί να είναι όλα εκείνα τα στοιχεία του εξωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης τα οποία επηρεάζουν τον εσωτερικό περιβάλλον. Σε έρευνα τους οι Luther & Longden (2001) παρατήρησαν πως η ένταση του ανταγωνισμού στην αγορά καθώς και θέματα περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος προκάλεσαν μεταβολές στην χρήση συστημάτων Διοικητικής Λογιστικής στις επιχειρήσεις της Νότιας Αφρικής ενώ, ανάλογες μεταβολές παρατηρήθηκαν και από τους Kattan et all (2007) σε επιχειρήσεις στην Παλαιστίνη όπου σε περιόδους περιβαλλοντικής και πολιτικής σταθερότητας υπήρχε ανελαστικότητα στην χρήση ανάλογων συστημάτων και μεγαλύτερη ανάπτυξη και χρήση σε περιόδους αβεβαιότητας.

Πέρα όμως από τους εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες, υπάρχουν και άλλοι ανεξάρτητοι παράγοντες που δημιουργούν μεταβολές στην χρήση και την σημαντικότητα των συστημάτων Διοικητικής Λογιστικής. Η ανεξάρτητη μεταβλητή της συμμετοχής του ιδιοκτήτη - διευθυντή στην διοίκηση της επιχείρησης μέσα από προηγούμενες έρευνες έχει αποδειχθεί ότι σχετίζεται θετικά με τα συστήματα μέτρησης της απόδοσης (Tung et all, 2011). Όπως είναι αναμενόμενο, ένας ιδιοκτήτης ή διευθυντής μιας μικρής ή μεσαίας επιχείρησης θα συμμετέχει ενεργά στην διοίκηση της οικονομικής μονάδας οπότε αναμένεται η παραπάνω σχέση να επηρεάσει θετικά την αυξημένη χρήση εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής.

Ένας ακόμα ανεξάρτητος παράγοντας που δημιουργεί συνθήκες για την ανάπτυξη νέων συστημάτων είναι το επίπεδο ανταγωνισμού στην αγορά. Αυτή η ανεξάρτητη μεταβλητή μπορεί να παίξει πολύ σημαντικό ρόλο στην ενθάρρυνση της διοίκησης να εισάγει νέα Διοικητικά συστήματα καθώς και εργαλεία Διοικητικής Λογιστικής (O'Connor et all, 2004; Al-Omiri & Drudy, 2007). Η αύξηση του ανταγωνισμού στο επιχειρησιακό περιβάλλον οδηγεί τις επιχειρήσεις να βρουν νέες λύσεις εσωτερικά και εξωτερικά αυτών προκειμένου να μπορέσουν πιο αποτελεσματικά να λύσουν τα προβλήματα αλλά και να πάρουν σωστές αποφάσεις βασισμένες σε πραγματικά γεγονότα.

Η τελευταία ανεξάρτητη μεταβλητή που εξετάζουμε και η οποία μέσα από έρευνες έχει αποδειχθεί ότι επηρεάζει τον βαθμό χρήσης διαφόρων εργαλείων λογιστικής είναι η χρήση εξελιγμένης τεχνολογίας. Η παραπάνω μεταβλητή βρίσκει κυρίως εφαρμογή σε επιχειρήσεις μεγάλου μεγέθους και όχι σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Εικάζεται όμως πως και μεσαίες παραγωγικές επιχειρήσεις είναι χρήστες σύγχρονων τεχνολογικών συστημάτων στην παραγωγική διαδικασία. Κατά γενικότερη ομολογία η πλειοψηφία των ΜΜΕ χρησιμοποιεί σύγχρονα τεχνολογικά μέσα και αυτοματισμούς στην παραγωγική διαδικασία. Παρόλα αυτά, μόνο το 17% των ΜΜΕ στην ΕΕ έχουν εισάγει συστήματα ψηφιακής τεχνολογίας στις μονάδες τους συγκριτικά

με 57% των μεγάλων επιχειρήσεων (Eurostat/DESI, 2019). Συνεπώς, κρίνεται αναγκαίο να εξετάσουμε πως αυτή η μεταβλητή μπορεί να μεταβάλει την σημαντικότητα που μπορεί να φέρουν τα εργαλεία Διοικητικής Λογιστικής.

Με βάση τις παραπάνω μεταβλητές προχωρήσαμε στην δημιουργία υποθέσεων για εμπειρική μελέτη.

Υπόθεση 1: Υπάρχει σημαντική και θετική επιρροή των ανεξάρτητων μεταβλητών με την σημαντικότητα των εργαλείων κοστολόγησης.

Υπόθεση 2: Υπάρχει σημαντική και θετική επιρροή των ανεξάρτητων μεταβλητών με την σημαντικότητα των εργαλείων προϋπολογισμού.

Υπόθεση 3: Υπάρχει σημαντική και θετική επιρροή των ανεξάρτητων μεταβλητών με την σημαντικότητα των εργαλείων αξιολόγησης της απόδοσης.

Υπόθεση 4: Υπάρχει σημαντική και θετική επιρροή των ανεξάρτητων μεταβλητών με την σημαντικότητα των εργαλείων για την λήψη αποφάσεων.

Υπόθεση 5: Υπάρχει σημαντική και θετική επιρροή των ανεξάρτητων μεταβλητών με την σημαντικότητα των εργαλείων στρατηγικής ανάλυσης.

2.6 Σύνοψη

Η επισκόπηση που πραγματοποιήσαμε στην διεθνή βιβλιογραφία μας βοήθησε να καταλήξουμε ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι μια διαφορετική ομάδα επιχειρήσεων με διαφορετικές ανάγκες, λειτουργίες, στόχους και δομή. Με ένα μεγάλο μέρος της διεθνούς βιβλιογραφίας να έχει αφιερωθεί αποκλειστικά στην έρευνα των πιο μεγάλων επιχειρήσεων έχει δημιουργηθεί ένα κενό για το πως οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τα εργαλεία

Διοικητικής Λογιστικής. Στην Ελλάδα υπάρχουν συγκριτικά λίγα στοιχεία τα οποία αφορούν τα εργαλεία Διοικητικής Λογιστικής αλλά και το βαθμό υιοθέτησης τόσο των κλασσικών όσο και των πιο νέων εργαλείων που έχουν καθιερωθεί και τα οποία αφορούν κατά κόρων τις μεγάλες επιχειρήσεις. Συνεπώς, ο κύριος σκοπός της έρευνας μας είναι να αναγνωρίσουμε το επίπεδο του οφέλους που αποκομίζουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις από την χρήση συγκεκριμένων εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής καθώς και πως συγκεκριμένοι παράγοντες επηρεάζουν την χρήση των διαφόρων εργαλείων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Μεθοδολογία της Έρευνας

3.1 Εισαγωγή

Η έρευνα που ακολουθεί αποσκοπεί να μελετήσει την σημαντικότητα των εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής που εντοπίζουν τα στελέχη των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων σε αυτές. Η διερεύνηση αυτή πραγματοποιείται και βασίζεται στην γνώμη που έχουν σχηματίσει οι Γενικοί Διευθυντές ή οι Οικονομικοί Διευθυντές των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων περί της σημαντικότητας χρήσης των εργαλείων αυτών. Επίσης, εξετάζεται ο βαθμός συσχέτισης που ενδέχεται να εμφανιστεί μεταξύ της σημαντικότητας και της απόδοσης των Μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Προκειμένου να μπορέσουμε να αναλύσουμε τις παραπάνω σχέσεις, χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος του ερωτηματολογίου ώστε με ασφάλεια να συγκεντρώσουμε τα στοιχεία της έρευνας. Τα ερωτηματολόγια στάλθηκαν και συμπληρώθηκαν χρησιμοποιώντας βασικά ηλεκτρονικά εργαλεία όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και διάφορες πλατφόρμες του Google Drive.

3.2 Δομή του Ερωτηματολογίου

Κατά το στάδιο της σχεδίασης του ερωτηματολογίου και της επιλογής των ερωτήσεων που το συνοδεύουν δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στους τομείς: 1) της επαγγελματικής και καθαρής εμφάνισης, 2) στην ευδιάκριτη αλλαγή μεταξύ των διαφόρων ερωτημάτων, 3) στην ευκολία κατανόησής του, 4) στην δυνατότητα να απαντηθεί εύκολα και σύντομα από τα στελέχη στα οποία απευθυνόταν.

Η δομή του ερωτηματολογίου της τρέχουσας έρευνας αποτελείται από τέσσερεις ενότητες. Στην πρώτη ενότητα γίνεται μια εισαγωγή ως προς το θέμα της έρευνας, το σκοπό και τα

ερωτήματα αυτής, τον χρόνο συμπλήρωσης καθώς στην υπόδειξη του υπευθύνου για την συμπλήρωση αυτού. Η δεύτερη ενότητα αφορά τα γενικά χαρακτηριστικά της επιχείρησης καθώς και του ατόμου που συμπλήρωσε το ερωτηματολόγιο. Στην τρίτη ενότητα γίνεται ο διαχωρισμός των διαφόρων εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής και ζητείται να αναφερθεί ο βαθμός σημαντικότητας που φέρει το κάθε εργαλείο μέσα στην επιχείρηση. Στην τέταρτη ενότητα θέτονται νέα ερωτήματα αναφορικά με τους εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάζουν την χρήση των εργαλείων, καθώς επίσης ζητείται και η αξιολόγηση διαφόρων μεταβλητών αναφορικά με την απόδοση της επιχείρησης έναντι των ανταγωνιστών.

Το ερωτηματολόγιο της παρούσας έρευνας αποτελείται από ερωτήματα ποιοτικού και ποσοτικού χαρακτήρα. Κατά το πρώτο στάδιο του ερωτηματολογίου χρησιμοποιήθηκαν τα ερωτήματα ποιοτικού χαρακτήρα με σκοπό να εξάγουμε ορισμένα ερευνητικά δεδομένα και να κατανοήσουμε σε μεγαλύτερο βάθος το είδος των επιχειρήσεων μικρού και μεσαίου μεγέθους που συμμετείχαν στην έρευνα. Κατά τα επόμενα στάδια το ερωτηματολόγιο ενισχύθηκε με ερωτήσεις που έχουν ποσοτικό χαρακτήρα. Προκειμένου να καταστεί εφικτή η ποσοτικοποίηση των δεδομένων και κατά συνέπεια η στατιστική ανάλυση αυτών χρησιμοποιήθηκαν ερωτήσεις κλειστού τύπου με διαβαθμισμένη κλίμακα ανάλογη με άλλων ερευνών ελληνικών και διεθνών. Οι ερωτήσεις που εξετάζαν την σημαντικότητα των εργαλείων συνοδεύονταν και από ένα γλωσσάριο που επεξηγούσε την ορολογία του κάθε εργαλείου Διοικητικής Λογιστικής.

3.3 Συλλογή Δεδομένων

Με το σύνολο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων να αποτελεί το μεγαλύτερο ποσοστό των ελληνικών επιχειρήσεων βασικός μας σκοπός ήταν η σωστή επιλογή του πληθυσμού τον οποίο θα εξετάζαμε. Ο πληθυσμός από τον οποίο εξήχθη το δείγμα προήλθε από την βάση δεδομένων της εταιρίας ICAP. Στην έρευνα μας επιλέξαμε να μην συμπεριλάβουμε μικρό-μικρές επιχειρήσεις (αυτές που απασχολούν λιγότερους από πέντε εργαζομένους) καθώς επιχειρήσεις τέτοιου μεγέθους θα ήταν αναμενόμενο να μην χρησιμοποιούν ή να μην γνωρίζουν πέρα από ορισμένα βασικά εργαλεία Διοικητικής Λογιστικής (Armitage, Webb & Glynn, 2015). Οι περιορισμοί που θέσαμε για τον πληθυσμό ήταν ότι : α) ο αριθμός των εργαζομένων δεν ξεπερνάει τους 250 β) ο

κύκλος εργασιών της προηγούμενης χρήσης δεν ξεπερνάει τα 40.000.000 ευρώ γ) η εκάστοτε επιχείρηση διατηρεί οργανωμένο λογιστικό τμήμα εσωτερικά αυτής το οποίο συμβάλει στην εύρυθμη λειτουργία της. Τα δεδομένα για τους πρώτους περιορισμούς αντλήθηκαν από την βάση δεδομένων της ICAP και επιβεβαιώθηκαν στα αντίστοιχα τμήματα του ερωτηματολογίου. Αναφορικά με την τελευταίο περιορισμό πριν την αποστολή κάθε ερωτηματολογίου με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, πραγματοποιήθηκε τηλεφωνική επικοινωνία με την κάθε εταιρία που επιλέχθηκε προκειμένου να διερευνηθεί η δομή του λογιστικού τμήματος.

Προκειμένου να εξετάσουμε την εγκυρότητα και την αξιοπιστία του ερωτηματολογίου, ξεκινήσαμε με μια πιλοτική έρευνα αποστέλλοντας το ερωτηματολόγιο σε τρεις (3) εταιρίες - χρήστες εργαλείων διοικητικής λογιστικής. Οι υπεύθυνοι συμπλήρωσης του εκάστοτε ερωτηματολογίου ήταν δύο προϊστάμενοι λογιστηρίου και ένας Οικονομικός Διευθυντής. Η πιλοτική αυτή έρευνα πραγματοποιήθηκε με την ολοκλήρωση της δομής του ερωτηματολογίου και στάλθηκε στα συμβαλλόμενα μέρη μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Σκοπός της έρευνας αυτής ήταν να ελεγχθεί το ερωτηματολόγιο σε πραγματικές συνθήκες, να σημειωθεί η ακρίβεια και η ορθότητα των ερωτημάτων καθώς και να διορθωθούν στοιχεία και να συμπληρωθούν ερμηνείες για τα απαιτούμενα εργαλεία. Η χρήση της πιλοτικής έρευνα συνέβαλε στην αξιολόγηση του ερωτηματολογίου, στην αφαίρεση σύνθετων εργαλείων για τα οποία απαιτούνταν μεγαλύτερη ανάλυση, στην διόρθωση αριθμητικών στοιχείων, δεδομένα που μας οδήγησαν σε μία καλύτερη διαμόρφωση αυτού έχοντας το ως τελικό πρότυπο.

Ο τελικός πληθυσμός ανήλθε σε 82 επιχειρήσεις μικρού και μεσαίου μεγέθους και οι υπεύθυνοι συμπλήρωσης ήταν Γενικοί Διευθυντές, Οικονομικοί Διευθυντές, Προϊστάμενοι Λογιστηρίου. Από τον τελικό πληθυσμό που στάλθηκε το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε πλήρως από 34 επιχειρήσεις. Συνεπώς, το ποσοστό ανταπόκρισης διαμορφώθηκε στο 41,46%, όπου θεωρείται ικανοποιητικό και αξιόπιστο.

3.4 Κλίμακες Μέτρησης – Μέτρηση Μεταβλητών

Η σχεδίαση του ερωτηματολογίου και των ερωτήσεων αυτού έγινε βάση παρόμοιων ερωτηματολογίων που έχουν πραγματοποιηθεί σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και έχουν

δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά. Ο συνολικός αριθμός των ερωτημάτων που χρησιμοποιήθηκαν στο ερωτηματολόγιο είναι 34 και διαχωρίζονται σε ερωτήματα με ποιοτικές μεταβλητές (qualitative variables) καθώς και ποσοτικές μεταβλητές (quantitative variables).

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω το δεύτερο σκέλος του ερωτηματολογίου αποτελείται από 34 ερωτήσεις που εμπεριέχουν ποιοτικές μεταβλητές. Ο σκοπός των ερωτήσεων αυτών είναι να αναγνωρίσουμε τα χαρακτηριστικά του υπεύθυνου που συμμετείχε στην έρευνα, τον τομέα δραστηριότητας τους καθώς και την εμπειρία και την περίοδο δράσης του μέσα στην επιχείρηση. Ακόμα, εξετάζουμε το είδος της επιχείρησης βάση στοιχείων όπως το σύνολο των εργαζομένων που απασχολεί και τον κύκλο εργασιών που πέτυχε κατά την τελευταία οικονομική χρήση. Επιπλέον, μια ερώτηση που θέσαμε για να δούμε πως μπορεί να διαφοροποιηθεί το αποτέλεσμα μεταξύ των επιχειρήσεων είναι το αν αυτές έχουν αναπτύξει εξαγωγική δραστηριότητα και για πόσο διάστημα. Κατά τα τελευταία χρόνια και ειδικά αυτά της οικονομικής κρίσης που βίωσε η Ελλάδα μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων στράφηκε σε πωλήσεις πέρα από τα εγχώρια σύνορα. Συνεπώς, ο ανταγωνισμός σε ένα διεθνές πλέον περιβάλλον απαιτεί την χρήση διαφορετικών στρατηγικών, μεθόδων και εργαλείων.

Στην συνέχεια, οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου περιλαμβάνουν ποσοτικές μεταβλητές. Το πρώτο τμήμα των ερωτήσεων αυτών αφορούν και εξετάζουν στην σημαντικότητα των διάφορων εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής. Το σύνολο των εργαλείων διοικητικής λογιστικής (Πίνακας 3) που εξετάζονται στην έρευνα μας είναι συνολικά 27 όπου χωρίζεται μεταξύ πέντε κατηγοριών. Η επιλογή του παραπάνω δείγματος εργαλείων βασίστηκε στην έρευνα των Pavalatos and Paggios (2009) στην οποία εξετάζοταν ο βαθμός υιοθέτησης και τα οφέλη από την χρήση παραδοσιακών και σύγχρονων εργαλείων διοικητικής λογιστικής σε επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου στην Ελλάδα. Η επιλογή των συγκεκριμένων εργαλείων θεωρείται αξιόπιστη και μπορεί να αποτελέσει το βασικό υλικό μελέτης καθώς οι ελληνικές τουριστικές επιχειρήσεις χαρακτηρίζονται ως MME καθώς όπως παρατηρήθηκε στην μελέτη τους η μέση τιμή του ετήσιου τζίρου των ξενοδοχειακών μονάδων κυμάνθηκε στα 9.900.000€.

Ο βαθμός σημαντικότητας που φέρουν τα παραπάνω εργαλεία μετρήθηκε με την χρήση κλίμακας τύπου Likert πέντε (5) σημείων που υιοθετήθηκε από τον Chenhall & Smith (1998a). Η κλίμακα που χρησιμοποιήθηκε στο χαμηλότερο άκρο έφερε την ένδειξη Καθόλου Σημαντικό (Σημείο 1) ενώ στο υψηλότερο άκρο έφερε την ένδειξη Πολύ Σημαντικό (Σημείο 5). Δεδομένου του όγκου των εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής, του κόστους εφαρμογής αυτών και το γενικότερο κλίμα των μικρομεσαίων ελληνικών επιχειρήσεων από την άποψη στελέχωσης

επιλέξαμε να αφήσουμε ανοιχτές τις ερωτήσεις από επιλογή, καθώς κάποιες επιχειρήσεις να μην γνώριζαν ορισμένα από τα εργαλεία, να μην είχαν κέρδος από την εφαρμογή αυτών ή να μην είχαν ενδιαφέρον για το προϊόν ή την υπηρεσία που παρέχουν.

Στο δεύτερο τμήμα των ερωτήσεων διατυπώθηκαν ερωτήσεις οι οποίες λειτουργούν στην έρευνα ως τυχαίες μεταβλητές και οι οποίες ενδέχεται να σχετίζονται θετικά με την χρήση εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής. Πιο συγκεκριμένα, η πρώτη ερώτηση μελετά το επίπεδο του ανταγωνισμού που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις στην αγορά την οποία δραστηριοποιούνται. Όπως διαπιστώθηκε στις έρευνες των O'Conor et al, (2004) και Al-Omiri & Drury, (2007) η ένταση του ανταγωνισμού στην αγορά μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την διοίκηση των επιχειρήσεων να χρησιμοποιήσουν εξελιγμένα συστήματα διοίκησης και σύγχρονα εργαλεία Διοικητικής Λογιστικής. Το επίπεδο ανταγωνισμού που συναντούν οι επιχειρήσεις μετρήθηκε με την χρήση κλίμακας τύπου Likert πέντε (5) σημείων με το χαμηλότερο άκρο να φέρει την ένδειξη Καθόλου Έντονος (Σημείο 1) και το υψηλότερο άκρο να φέρει την ένδειξη Πολύ Έντονος (Σημείο 5). Στην συνέχεια, η δεύτερη ερώτηση αφορούσε την συμμετοχή του ιδιοκτήτη/διαχειριστή στην διοίκηση της επιχείρησης. Επίσης, με την χρήση κλίμακας τύπου Likert με το χαμηλότερο άκρο να φέρει την ένδειξη Καθόλου (Σημείο 1) και το υψηλότερο άκρο να φέρει την ένδειξη Ευρεία Έκταση (Σημείο 5), σκοπός της ερώτησης αυτής ήταν να εξετάσουμε πως η ενασχόληση του ιδιοκτήτη στην διοίκηση της επιχείρησης ενδέχεται να επηρεάσει θετικά την χρήση διαφόρων εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής. Παρόμοια μέτρηση της παραπάνω υπόθεσης πραγματοποίησαν σε έρευνες τους οι Brown et al, 2004; Albu & Albu, 2012. Η τρίτη ερώτηση που χαρακτηρίζεται ως τυχαία μεταβλητή στην έρευνα, αφορά την χρήση σύγχρονης τεχνολογίας στις παραγωγικές διαδικασίες ή την παροχή υπηρεσιών. Κατά τους Kamilah Ahmad & Mohamed Zabri, 2015; η χρήση σύγχρονης τεχνολογίας στις παραγωγικές διαδικασίες έχει επηρεάσει το εύρος χρήσης εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής στις μεγάλες επιχειρήσεις αλλά όχι και στις μικρομεσαίες. Με την τεχνολογία να αναπτύσσεται με πολύ γρήγορους ρυθμούς και με την παραγωγή και ανάλυση όλο και περισσότερων δεδομένων είναι σημαντικό να εξετάσουμε την συσχέτιση της μεταβλητής αυτής με των διάφορων εργαλείων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Και στην ερώτηση αυτή χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα τύπου Likert με το χαμηλότερο άκρο να φέρει την ένδειξη Καθόλου Χρήση (Σημείο 1) και το υψηλότερο άκρο να φέρει την ένδειξη Ευρεία Χρήση (Σημείο 5).

Πίνακας 3: Παρουσίαση των 27 εργαλείων της διοικητικής λογιστικής.

<p>Εργαλεία Κοστολόγησης</p>	<p>Πλήρης Κοστολόγηση Μεταβλητή Κοστολόγηση Κοστολόγηση ανά Δραστηριότητα Πρότυπη Κοστολόγηση</p>
<p>Εργαλεία Προϋπολογισμού</p>	<p>Προϋπολογισμός για τον σχεδιασμό των ετήσιων δραστηριοτήτων Προϋπολογισμός για τον έλεγχο του κόστους Προϋπολογισμός για τον συντονισμό των δραστηριοτήτων διαφορετικών τμημάτων Προϋπολογισμός για την αξιολόγηση της επίδοσης των στελεχών Μηδενικός Προϋπολογισμός Προϋπολογισμός για τον μακροχρόνιο προγραμματισμό των δραστηριοτήτων Ευέλικτος Προϋπολογισμός Προϋπολογισμός βάση δραστηριοτήτων</p>
<p>Εργαλεία για την Αξιολόγηση της Απόδοσης</p>	<p>Χρηματοοικονομικά μέτρα (Λειτουργικά κέρδη και αύξηση εσόδων) Μη-χρηματοοικονομικά μέτρα σχετικά με τους πελάτες Μη-χρηματοοικονομικά μέτρα σχετικά με την καινοτομία Μη-χρηματοοικονομικά μέτρα σχετικά με τους εργαζομένους Αποδοτικότητα της επένδυσης – ROI Αποδοτικότητα των πωλήσεων Πίνακας Ισορροπημένης Στοχοθέτησης (Balance Scorecard) Συγκριτική Προτυποποίηση (Benchmarking)</p>
<p>Εργαλεία για την Λήψη Αποφάσεων</p>	<p>Ανάλυση κερδοφορίας προϊόντων και υπηρεσιών Ανάλυση κερδοφορίας πελατών Ανάλυση όγκου κόστους κέρδους (CVP Analysis)</p>
<p>Εργαλεία Στρατηγικής Ανάλυσης</p>	<p>Ανάλυση κλάδου Ανάλυση δυνατών και αδύνατων σημείων των ανταγωνιστών Μακροπρόθεσμες προβλέψεις Διοίκηση βάση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης</p>

3.5 Περιγραφικά Στατιστικά Στοιχεία

Στον Πίνακα 4 παρουσιάζονται τα γενικότερα στοιχεία του δείγματος που συλλέξαμε.

Όπως παρουσιάζεται μεγαλύτερη συμμετοχή στην συμπλήρωση του ερωτηματολογίου παρουσιάζεται από άτομα που κατέχουν την θέση του Προϊστάμενου λογιστηρίου και λογιστή με 67% ενώ σημαντικά χαμηλότερο ποσοστό συμμετοχής εμφανίζεται από άτομα τα οποία κατέχουν υψηλότερες διοικητικά θέσεις. Αναφορικά με τον αριθμό των υπαλλήλων που απασχολούνται στις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα το 44% αυτών φαίνεται πως απασχολεί κατά μέσο όρο 10 έως 49 άτομα. Ο μέσος κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων είναι από 1.000.000 € μέχρι 10.000.000 €.

3.5.1 Θέση του ατόμου μέσα στην επιχείρηση.

Στον Πίνακα 4 παρουσιάζεται η θέση που κατέχει ο υπεύθυνος συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου. Με το σύνολο των συμμετεχόντων να ανέρχεται στους 34 οι δέκα τέσσερις (14) από αυτούς κατέχουν την θέση του προϊσταμένου λογιστηρίου με ποσοστό 41.2% ποσοστό σημαντικό δεδομένου της σύνθετης ορολογίας και γνώσεων που απαιτούνταν για την ορθή συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Δέκα (10) άτομα με σωρευτικό ποσοστό 29.4% καλύπτουν θέσεις με μεγαλύτερη Διοικητική ευθύνη και όπως παρουσιάζεται έξι (6) από αυτούς φέρουν την ιδιότητα του Οικονομικού Διευθυντή, δύο (2) την ιδιότητα του Ιδιοκτήτη-Μετόχου, ένα (1) την ιδιότητα του Γενικού Διευθυντή και τέλος ένα (1) την ιδιότητα του Διευθυντή Παραγωγής. Ακόμα, δεδομένου των μεγεθών των επιχειρήσεων που εξετάζουμε, αναμενόμενη ήταν και η συμμετοχή των ατόμων που καλύπτουν θέση λογιστή ή βοηθού λογιστηρίου. Εννιά (9) άτομα με ποσοστό 26.5% εργάζονται ως λογιστές ενώ ένα (1) άτομο από το δείγμα μας καλύπτει την θέση του βοηθού λογιστηρίου.

3.5.2 Ετήσιος Κύκλος Εργασιών της επιχείρησης

Στο δεύτερο μέρος του Πίνακα 4 παρουσιάζεται ο ετήσιος κύκλος εργασιών των ερωτηθέντων εταιριών που συμμετείχαν στην έρευνα. Από το σύνολο των τριαντατεσσάρων (34)

επιχειρήσεων οι εννιά (9) επιχειρήσεις με ποσοστό 26.5% σχημάτισαν κύκλο εργασιών μεταξύ 500.000 € και 1.000.000 €. Εφτά (7) επιχειρήσεις με ποσοστό 20.6% σχημάτισαν κύκλο εργασιών

Πίνακας 4: Δημογραφικά στοιχεία δείγματος του ερωτηματολογίου.

Θέση μέσα στην επιχείρηση	Συχνότητα	Ποσοστό	Σωρευτικό Ποσοστό
Ιδιοκτήτης	1	2,9%	2,9%
Μέτοχος	1	2,9%	5,9%
Γενικός Διευθυντής	1	2,9%	8,8%
Οικονομικός Διευθυντής	6	17,6%	26,5%
Διευθυντής Παραγωγής	1	2,9%	29,4%
Προϊστάμενος Λογιστηρίου	14	41,2%	70,6%
Λογιστής	9	26,5%	97,1%
Βοηθός Λογιστή	1	2,9%	100,0%
Σύνολο	34	100,0%	-
Κύκλος Εργασιών	Συχνότητα	Ποσοστό	Σωρευτικό Ποσοστό
500.000 - 1.000.000	9	26,5%	26,5%
1.000.001 - 2.000.000	7	20,6%	47,1%
2.000.001 - 10.000.000	10	29,4%	76,5%
10.000.001 - 30.000.000	6	17,6%	94,1%
30.000.001 - 40.000.000	2	5,9%	100,0%
Σύνολο	34	100,0%	-
Αριθμός Απασχολούμενων	Συχνότητα	Ποσοστό	Σωρευτικό Ποσοστό
1 έως 9	10	29,4%	29,4%
10 έως 49	15	44,1%	73,5%
50 έως 205	9	26,5%	100,0%
Σύνολο	34	100,0%	-

μεταξύ 1.000.001 € και 2.000.000 €. Δέκα (10) επιχειρήσεις με ποσοστό 29.4% σχημάτισαν ετήσιο κύκλο εργασιών μεταξύ των 2.000.001 € και 10.000.000. Το σωρευτικό ποσοστό για τις τρεις παραπάνω κατηγορίες σχηματίζεται στα 76.5% πράγμα που σημαίνει πως το πάνω από τα 3/4 του δείγματος δημιούργησε κύκλο εργασιών κάτω από 10.000.000 € στοιχείο αρκετά σημαντικό δεδομένων των οικονομικών συνθηκών και δυσχερειών της ελληνικής οικονομίας. Στην συνέχεια,

έξι (6) συμμετέχουσες εταιρίες με ποσοστό 17.6% σχημάτισαν κύκλο εργασιών από 10.000.001 € έως 30.000.000 € ενώ μόνο δύο (2) επιχειρήσεις κυμάνθηκαν πάνω από το όριο των 30.000.001 € έως και 40.000.000 €.

3.5.3 Αριθμός Απασχολούμενων στην Επιχείρηση

Στο τρίτο μέρος του Πίνακα 4 παρουσιάζεται ο αριθμός των απασχολούμενων των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα. Λαμβάνοντας υπόψιν την διάκριση των Μικρομεσαίων επιχειρήσεων σύμφωνα με τα ΕΛΠ δημιουργήσαμε τρεις (3) κλίμακες. Στην πρώτη κλίμακα όπου οι απασχολούμενοι κυμαίνονται από ένα (1) έως εννιά (9) εντάσσονται δέκα (10) επιχειρήσεις με ποσοστό 29.4%. Στην δεύτερη κλίμακα με αριθμό απασχολούμενων από δέκα έως σαράνταεννιά (49) εντάσσονται δεκαπέντε (15) επιχειρήσεις με ποσοστό συμμετοχής 44.1%. Η Τρίτη κλίμακα αφορά τις μεσαίες κυρίως επιχειρήσεις με τον αριθμό των απασχολούμενων να κυμαίνεται μεταξύ πενήντα (50) και διακόσιαπενήντα (250) εργαζομένων. Η Τρίτη κλίμακα στο δείγμα μας αφορά ένα σημαντικό ποσοστό της τάξης του 26.5%.

3.6 Σύνοψη

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάστηκε και αναλύθηκε ο σκοπός της ανάπτυξης του ερωτηματολογίου, ο τρόπος έρευνας και ο χαρακτήρας των ερωτήσεων που τέθηκαν προκειμένου να μπορέσουμε να απαντήσουμε στο αντικείμενο της έρευνας που πραγματοποιήσαμε. Αναπτύχθηκαν οι βασικές ομάδες των εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής που ερευνούμε καθώς και τριών (3) τυχαίων μεταβλητών που μπορεί να επηρεάσουν θετικά την χρήση εργαλείων μέσα σε μια επιχείρηση. Στο επόμενο κεφάλαιο της διπλωματικής έρευνας, παρουσιάζεται η περιγραφική στατιστική ανάλυση των διάφορων μεταβλητών καθώς και η ανάλυση των αποτελεσμάτων. Ακόμα, πραγματοποιήθηκε σύντομη σύγκριση των στοιχείων που εξήγαμε, με αυτά παρόμοιων ερευνών που εξέταζαν μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Περιγραφική Στατιστική Ανάλυση

4.1 Εισαγωγή

Ύστερα από την συγκέντρωση όλων των ερωτηματολογίων, πραγματοποιήθηκε η επεξεργασία και ανάλυση αυτών. Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται ανάλυση όλων των ερωτήσεων που αφορούν τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου. Για την καλύτερη κατανόηση των αποτελεσμάτων της έρευνας επιλέχθηκε τα δεδομένα να παρουσιαστούν τόσο σε αναλυτική - γραπτή μορφή για την αποφυγή παρερμηνειών καθώς και με την χρήση πινάκων. Τα δεδομένα ποιοτικού χαρακτήρα παρουσιάστηκαν σε πίνακες όπου παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη συχνότητα, ποσοστό και σωρευτικό ποσοστό του δείγματος. Στην συνέχεια, τα δεδομένα ποσοτικού χαρακτήρα τοποθετήθηκαν σε πίνακες όπου παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την ελάχιστη (min) και μέγιστη (max) τιμή, την μέση τιμή (mean) καθώς και την τυπική απόκλιση (stdv). Για την ανάλυση των ερωτήσεων ποσοτικού χαρακτήρα για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα Likert πέντε (5) σημείων χρειάστηκε να προβούμε στην κωδικοποίηση των απαντήσεων. Στο σημείο ένα (1) της κλίμακας για το σύνολο των εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής είχε τοποθετηθεί η τιμή "Καθόλου Σημαντικό" ενώ στο σημείο πέντε (5) είχε τοποθετηθεί η τιμή "Πολύ Σημαντικό". Στις ερωτήσεις αναφορικά με τους εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες απόδοσης τις επιχείρησης, τροποποιήθηκε ο χαρακτηρισμός κάθε σημείου των κλιμάκων Likert κατά τρόπο που απαντάει κατάλληλα στην κάθε ερώτηση.

4.2 Ερωτήσεις που αφορούν την σημαντικότητα των Εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις.

Στην ενότητα αυτή θα αναλυθούν όλες οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου που εξετάζουν την σημαντικότητα των εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής. Οι ερωτήσεις είναι βασισμένες σε κλίμακα Likert 5 βαθμών-σημείων. Στον Πίνακα 5 παρουσιάζονται τα εργαλεία στα οποία οι ερωτώμενοι απάντησαν τον βαθμό σημαντικότητας που χρήζει κάθε εργαλείο στην επιχείρηση στην οποία εργάζονται. Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάζονται τα διάφορα εργαλεία στην υποκατηγορία που ανήκουν και δεξιά αυτών παρουσιάζονται η ελάχιστη τιμή (*min_value*), η μέγιστη τιμή (*max_value*) που πήρε κάθε απάντηση, ο μέσος όρος (*mean*) των απαντήσεων που συγκεντρώθηκε για κάθε εργαλείο και τέλος η τυπική απόκλιση του δείγματος (*stdev.s*).

4.2.1 Εργαλεία Κοστολόγησης

Στην πρώτη υποκατηγορία του Πίνακα 5 αναφέρονται ορισμένα από τα βασικά εργαλεία της κοστολόγησης τα οποία μελετήσαμε.

- α) Το εργαλείο της «Πλήρης Κοστολόγησης» παρουσιάζει ελάχιστη τιμή (3), μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (4.5) και τυπική απόκλιση (0.56). Η ανάλυση των δεδομένων έδειξε πως το 44.1% θεωρεί πως το συγκεκριμένο εργαλείο είναι «Σημαντικό» ενώ το 52,9% θεωρεί πως είναι «Πολύ Σημαντικό».
- β) Η «Μεταβλητή Κοστολόγηση» παρουσιάζει ελάχιστη τιμή (1) και μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (3.59) και τυπική απόκλιση (0.96). Τα ποσοστά εμφάνισαν πως το 8.8% θεωρεί πως το εργαλείο είναι «Λίγο Σημαντικό», το 29.4% «Μέτρια Σημαντικό», το 44.1% «Σημαντικό» και το 14.7% «Πολύ Σημαντικό».
- γ) Στο εργαλείο της «Κοστολόγησης Ανά Δραστηριότητα» εμφανίστηκε ελάχιστη τιμή (1) και μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (3.62) και τυπική απόκλιση (1.13). Τα ποσοστά έδειξαν πως το συγκεκριμένο εργαλείο είναι «Καθόλου Σημαντικό» κατά 5.9%, «Λίγο

Σημαντικό» κατά 8.8%, «Μέτρια Σημαντικό» κατά 26.5%, «Σημαντικό» κατά 35.3% και «Πολύ Σημαντικό» κατά 23.5%.

- δ) Τέλος, η «Πρότυπη Κοστολόγηση» παρουσίασε ελάχιστη τιμή (2), μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (3.71) και τυπική απόκλιση (0.87). Από το σύνολο των ερωτηθέντων, το 8.8% θεωρεί πως είναι «Λίγο Σημαντικό», το 29.4% «Μέτρια Σημαντικό», το 44.1% πως είναι «Σημαντικό» και το 17.6% πως είναι «Πολύ Σημαντικό».

4.2.2 Εργαλεία Προϋπολογισμού

Στο δεύτερο τμήμα του Πίνακα 5 παρουσιάζονται τα επιλεγμένα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τις διαδικασίες προετοιμασίας προϋπολογισμών μέσα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Πιο αναλυτικά:

- α) Η σημαντικότητα του εργαλείου «Προϋπολογισμός για τον Σχεδιασμό των Ετήσιων Ενεργειών/Δραστηριοτήτων» παρουσίασε ελάχιστη τιμή (2), μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (4.18) και τυπική απόκλιση (0.83). Τα ποσοστά της ανάλυσης μας έδειξαν μόνο το 2.9% των ερωτηθέντων βρίσκει αυτό το εργαλείο «Λίγο Σημαντικό», το 17.6% θεωρεί πως είναι «Μέτρια Σημαντικό», το 38.2% το θεωρεί «Σημαντικό» ενώ το 41.2% «Πολύ Σημαντικό».
- β) Το δεύτερο εργαλείο που αφορά τον «Προϋπολογισμό για τον Έλεγχο του Κόστους» σχημάτισε ελάχιστη τιμή (3), μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (4.26) και τυπική απόκλιση (0.67). «Μέτρια Σημαντικό» χαρακτηρίστηκε από το 11.8% των ερωτηθέντων, από το 50% θεωρήθηκε ως «Σημαντικό» και κατά 38.2% θεωρήθηκε «Πολύ Σημαντικό».
- γ) Ο «Προϋπολογισμός για τον συντονισμό των δραστηριοτήτων των διαφόρων τμημάτων» εμφάνισε ελάχιστη τιμή (2) και μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (3.65) και τυπική απόκλιση (1.01). Τα ποσοστά των μετρήσεων εμφάνισαν πως το συγκεκριμένο εργαλείο θεωρείται «Λίγο Σημαντικό» από το 14.7%, «Μέτρια Σημαντικό» από το 29.4%, «Σημαντικό» από το 32.4% και «Πολύ Σημαντικό» από το 23.5% των ερωτηθέντων.

- δ) Το εργαλείο του «Προϋπολογισμού για την αξιολόγηση της απόδοσης των Διοικητικών Στελεχών» παρουσίασε ελάχιστη τιμή (1), μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (3.15) και τυπική απόκλιση (0.96). Το ποσοστό της τάξης του 5.9% θεωρεί πως το εργαλείο είναι «Καθόλου Σημαντικό», το 11.8% το θεωρεί «Λίγο Σημαντικό» το 52.9% το θεωρεί «Μέτρια Σημαντικό», το 20.6% το θεωρεί «Σημαντικό» ενώ το 8.8% το θεωρεί «Πολύ Σημαντικό».
- ε) Το εργαλείο του «Μηδενικού Προϋπολογισμού» εμφανίζει ελάχιστη τιμή (1), μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (2.32) και τυπική απόκλιση (1.04). Το 20.6% θεωρεί πως το εργαλείο είναι «Καθόλου Σημαντικό», το 44.1% θεωρεί πως είναι «Λίγο Σημαντικό», το 20.6% το χαρακτηρίζει «Μέτρια Σημαντικό», το 11.8% «Σημαντικό» ενώ μόνο το 2.9% θεωρεί πως το εργαλείο είναι «Πολύ Σημαντικό».
- στ) Ο «Μακροχρόνιος Προγραμματισμός Δραστηριοτήτων» ως εργαλείο εμφάνισε ελάχιστη τιμή (2), μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (3.5) και τυπική απόκλιση (0.93). «Λίγο Σημαντικό» χαρακτηρίστηκε από το 8.8% των ερωτηθέντων, «Μέτρια σημαντικό» από το 52.9%, «Σημαντικό» από το 17.6% και από το 20.6% χαρακτηρίστηκε ως «Πολύ Σημαντικό».
- ζ) Ο «Ευέλικτος Προϋπολογισμός», εμφάνισε ελάχιστη τιμή (1) και μέγιστη τιμή (5) ενώ μέση τιμή (3.26) και τυπική απόκλιση (0.96). Από το σύνολο των ερωτηθέντων το 2.9% απάντησε πως το εργαλείο είναι «Καθόλου Σημαντικό», το 17.6% «Λίγο Σημαντικό», το 38.2% απάντησε πως είναι «Μέτρια Σημαντικό», το 32.4% απάντησε πως είναι «Σημαντικό» ενώ το 8.8% το χαρακτήρισε «Πολύ Σημαντικό».
- η) Τέλος, το εργαλείο «Προϋπολογισμός Βάση των Δραστηριοτήτων» παρουσίασε ελάχιστη τιμή (1), μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (3.03) και τυπική απόκλιση (1.03). Το 11.8% των ερωτηθέντων σημείωσε πως το εργαλείο είναι «Καθόλου Σημαντικό», 8.8% «Λίγο Σημαντικό», το 50% «Μέτρια Σημαντικό», το 23.5% «Σημαντικό» και μόνο το 5.9% το χαρακτήρισε ως «Πολύ Σημαντικό».

Πίνακας 5: Μέτρηση σημαντικότητας των εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής.

Εργαλεία Διοικητικής Λογιστικής	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Τμήμα Α: Εργαλεία Κοστολόγησης				
Πλήρης Κοστολόγηση	3	5	4.5	0.56
Μεταβλητή Κοστολόγηση	1	5	3.59	0.96
Κοστολόγηση ανά δραστηριότητα	1	5	3.62	1.13
Πρότυπη Κοστολόγηση	2	5	3.71	0.87
Τμήμα Β: Εργαλεία Προϋπολογισμού				
Προϋπολογισμός για τον σχεδιασμό των ετήσιων δραστηριοτήτων	2	5	4.18	0.83
Προϋπολογισμός για τον έλεγχο του κόστους	3	5	4.26	0.67
Προϋπολογισμός για τον συντονισμό των δραστηριοτήτων διαφορετικών τμημάτων	2	5	3.65	1.01
Προϋπολογισμός για την αξιολόγηση της επίδοσης των στελεχών	1	5	3.15	0.96
Μηδενικός Προϋπολογισμός	1	5	2.32	1.04
Προϋπολογισμός για τον μακροχρόνιο προγραμματισμό των δραστηριοτήτων	2	5	3.5	0.93
Ευέλικτος Προϋπολογισμός	1	5	3.26	0.96
Προϋπολογισμός βάση δραστηριοτήτων	1	5	3.03	1.03
Τμήμα Γ: Εργαλεία Αξιολόγησης της Απόδοσης				
Χρηματοοικονομικά μέτρα (Λειτουργικά κέρδη και αύξηση εσόδων)	2	5	4.38	0.78
Μη-χρηματοοικονομικά μέτρα σχετικά με τους πελάτες	2	5	3.56	0.79
Μη-χρηματοοικονομικά μέτρα σχετικά με την καινοτομία	1	4	2.85	0.86
Μη-χρηματοοικονομικά μέτρα σχετικά με τους εργαζομένους	1	5	3.06	0.92
Αποδοτικότητα της επένδυσης – ROI	2	5	3.68	0.77
Αποδοτικότητα των πωλήσεων	2	5	4.24	0.70
Πίνακας Ισορροπημένης Στοχοθέτησης (Balance Scorecard)	1	5	2.82	0.97
Συγκριτική Προτυποποίηση (Benchmarking)	1	5	2.47	1.13
Τμήμα Δ: Πληροφορίες για την Λήψη Αποφάσεων				
Ανάλυση Κερδοφορίας Προϊόντων και Υπηρεσιών	2	5	4.56	0.70
Ανάλυση Κερδοφορίας Πελατών	3	5	4.21	0.77
Ανάλυση Όγκου Κόστους Κέρδους (CVP Analysis)	2	5	3.74	0.75
Τμήμα Ε: Στρατηγική Ανάλυση				
Ανάλυση Κλάδου	2	5	3.88	0.81
Ανάλυση Δυνατών και Αδύνατων σημείων ανταγωνιστών	1	5	4.03	1.03
Μακροπρόθεσμες προβλέψεις	2	5	3.47	0.96
Διοίκηση βάση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης	1	5	3	0.92

4.2.3 Εργαλεία Αξιολόγησης της Απόδοσης

Στο τρίτο τμήμα του Πίνακα 5 παρουσιάζονται τα στοιχεία της περιγραφικής ανάλυσης που αφορούν τα εργαλεία τα οποία είναι σχετικά με την Αξιολόγηση της Απόδοσης μέσα στις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

- α) Το εργαλείο που αφορά τα «Χρηματοοικονομικά Μέτρα Αξιολόγησης της Απόδοσης» εμφάνισε ελάχιστη τιμή (2), μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (4.38) και τυπική απόκλιση (0.78). Με το σύνολο των ερωτηθέντων να ανέρχεται στους 34, το 2.9% αυτών απάντησε πως το εργαλείο είναι «Λίγο Σημαντικό», το 8.8% πως είναι «Μέτρια Σημαντικό», το 35.3% πως είναι «Σημαντικό» και το 52,9% το χαρακτήρισε «Πολύ Σημαντικό».
- β) Τα εργαλεία που αφορούν τα «Μη Χρηματοοικονομικά Μέτρα που σχετίζονται με τους Πελάτες» εμφάνισαν ελάχιστη τιμή (2) και μέγιστη τιμή (5). Η μέση τιμή ήταν (3.56) και η τυπική απόκλιση στο (0.79). Με το ίδιο σύνολο ερωτηθέντων το 8.8% απάντησε πως τα σχετικά εργαλεία είναι «Λίγο Σημαντικά», το 35.3% πως είναι «Μέτρια Σημαντικά», το 47.1% πως είναι «Σημαντικά» και το 8.8% πως βρίσκει τα σχετικά εργαλεία «Πολύ Σημαντικά»
- γ) Τα «Μη Χρηματοοικονομικά Μέτρα που σχετίζονται με την Καινοτομία» συγκέντρωσαν στην ελάχιστη τιμή (1), στην μέγιστη τιμή (4), στην μέση τιμή (2.85) και τυπική απόκλιση (0.86). Το 5.1% των ερωτηθέντων απάντησε πως τα σχετικά εργαλεία είναι «Καθόλου Σημαντικά», το 26.5% πως είναι «Λίγο Σημαντικά», το 44.1% τα χαρακτήρισε ως «Μέτρια Σημαντικά» ενώ το 23.5% ως (Σημαντικά). Από το δείγμα μας κανένας από τους ερωτηθέντες δεν προσδιόρισε τα εργαλεία ως «Πολύ Σημαντικά».
- δ) Τα «Μη Χρηματοοικονομικά Μέτρα που σχετίζονται με τους Εργαζομένους» μας έδωσαν ελάχιστη τιμή (1) και μέγιστη τιμή (5). Η μέση τιμή διαμορφώθηκε στο (3.06) ενώ τη τυπική απόκλιση στο (0.92). Η τιμή «Καθόλου Σημαντικό» επιλέχθηκε από το 2.9% του δείγματος ενώ η τιμή «Λίγο Σημαντικό» από το 23,5%. Η υψηλότερη συγκέντρωση εμφανίστηκε στην τιμή «Μέτρια Σημαντικό» με ποσοστό 44.1% ενώ η αμέσως επόμενη με 23.5% ήταν η τιμή «Σημαντικό». Η τιμή «Πολύ Σημαντικό» επιλέχθηκε από 2 άτομα με ποσοστό στο 5.9%.

- ε) Η ερώτηση που μετρά την σημαντικότητα για την «Αποδοτικότητα της Επένδυσης» εμφάνισε ελάχιστη τιμή (2), μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (3.68) και τυπική απόκλιση (0.77). Κανένας από τους ερωτηθέντες δεν θεώρησε το εργαλείο «Καθόλου Σημαντικό» ενώ «Λίγο Σημαντικό» και «Πολύ Σημαντικό» θεωρήθηκε από το 8.8% αντίστοιχα. Το 23.5% χαρακτήρισε το εργαλείο ως «Μέτρια Σημαντικό» και το 58.8 ως «Σημαντικό».
- στ) Το εργαλείο που μελετά την «Αποδοτικότητα των Πωλήσεων» σχημάτισε ελάχιστη τιμή (2) και μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (4.24) και τυπική απόκλιση (0.7). Το 2.9% του δείγματος χαρακτήρισε το εργαλείο ως «Λίγο Σημαντικό». Το 5.9% το χαρακτήρισε «Μέτρια Σημαντικό», το 55.9% το χαρακτήρισε «Σημαντικό» και το 35.3% το χαρακτήρισε ως «Πολύ Σημαντικό».
- ζ) Η ερώτηση που εξέταζε την σημαντικότητα του εργαλείου «Πίνακας Ισορροπημένης Στοχοθέτησης» εμφάνισε ελάχιστη τιμή (1) και μέγιστη τιμή (5). Η μέση τιμή διαμορφώθηκε στο (2.82) και η τυπική απόκλιση στο (0.97). Το 2.9% των ερωτηθέντων το χαρακτήρισε ως «Καθόλου Σημαντικό», η τιμή «Λίγο Σημαντικό» και «Μέτρια Σημαντικό» συγκέντρωσαν 38.2% η κάθε μία, η τιμή «Σημαντικό» συγκέντρωσε 14.7% ενώ ως «Πολύ Σημαντικό» χαρακτηρίστηκε από το 5.9%.
- η) Το εργαλείο της «Συγκριτικής Προτυποποίησης» σχημάτισε ως ελάχιστη τιμή (1) και ως μέγιστη τιμή (5). Η μέση τιμή είναι (2.47) και η τυπική απόκλιση (1.13). Το 17.6% των ερωτηθέντων επέλεξε το εργαλείο ως «Καθόλου Σημαντικό», το 44.1% ως «Λίγο Σημαντικό», το 17.6% ως «Μέτρια Σημαντικό», το 14.7% ως «Σημαντικό» και μόλις το 5.9% ως «Πολύ Σημαντικό».

4.2.4 Εργαλεία για την Λήψη Αποφάσεων

Στο τέταρτο τμήμα του Πίνακα 5 παρουσιάζονται τα στοιχεία της περιγραφικής ανάλυσης που αφορούν τα εργαλεία τα οποία είναι σχετικά με την Λήψη Αποφάσεων μέσα στις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

- α) Το εργαλείο της «Ανάλυσης Κερδοφορίας Προϊόντων και Υπηρεσιών» εμφάνισε ως ελάχιστη τιμή (2), ως μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (4.56) και τυπική απόκλιση (0.7). Από το σύνολο των ερωτηθέντων οι απαντήσες «Καθόλου Σημαντικό», «Λίγο Σημαντικό» και «Μέτρια Σημαντικό» συγκέντρωσαν 0%, 2.9% και 2.9% αντίστοιχα ενώ το 29.4% χαρακτήρισε το συγκεκριμένο εργαλείο ως «Σημαντικό» και το 64.7% ως «Πολύ Σημαντικό».
- β) Το εργαλείο της «Ανάλυσης Κερδοφορίας Πελατών» εμφάνισε ως ελάχιστη τιμή (3) και ως μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (4.21) και τυπική απόκλιση (0.77). Από του 34 ερωτηθέντες κανένας δεν επέλεξε «Καθόλου Σημαντικό» και «Λίγο Σημαντικό». Το 20.6% χαρακτήρισε το εργαλείο «Μέτρια Σημαντικό», το 38.2% ως «Σημαντικό» και το 41.2% ως «Πολύ Σημαντικό».
- γ) Το εργαλείο της «Ανάλυσης Όγκου Κόστους Κέρδους» σχημάτισε ελάχιστη τιμή (2), μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (3.74) και τυπική απόκλιση (0.75). Το 2.9% των ερωτηθέντων χαρακτήρισε το εργαλείο «Λίγο Σημαντικό», το 35.3% το χαρακτήρισε «Μέτρια Σημαντικό», το 47.1% «Σημαντικό» και το 14.7 ως «Πολύ Σημαντικό».

4.2.5 Εργαλεία Στρατηγικής Ανάλυσης

Τα τελευταία εργαλεία που παρουσιάζονται στον Πίνακα 5 τα αφορούν εκείνα που σχετίζονται με το ευρύτερο περιβάλλον της επιχείρησης. Πιο συγκεκριμένα,

- α) Το εργαλείο της «Ανάλυσης Κλάδου», σχημάτισε ελάχιστη τιμή (2), μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (3.88) και τυπική απόκλιση (0.81). Το 2.9% των ερωτηθέντων είπε πως το εργαλείο είναι «Λίγο Σημαντικό», το 29.4% «Μέτρια Σημαντικό», το 44.1% «Σημαντικό» και το 23.5% «Πολύ Σημαντικό».
- β) Το εργαλείο της «Ανάλυσης Δυνατών και Αδύνατων Σημείων Ανταγωνιστών» εμφάνισε ελάχιστη τιμή (1) και μέγιστη τιμή (5). Η μέση τιμή ήταν (4.03) και η τυπική απόκλιση (1.03). Η τιμή «Καθόλου Σημαντικό» και «Λίγο Σημαντικό» επιλέχθηκε από το 2.9% των ερωτηθέντων αντίστοιχα. Το 23.5% χαρακτήρισε το εργαλείο «Μέτρια Σημαντικό», το 29.4% ως «Σημαντικό» και το 41.2% ως «Πολύ Σημαντικό».

- γ) Οι «Μακροπρόθεσμη Προβλέψεις» ως εργαλείο εμφάνισαν ελάχιστη τιμή (2) και μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (3.47) και τυπική απόκλιση (0.96). Κανένας δεν επέλεξε την τιμή «Καθόλου Σημαντικό» από τους ερωτηθέντες, το 14.7% επέλεξε την τιμή «Λίγο Σημαντικό», το 41.2% επέλεξε την τιμή «Μέτρια Σημαντικό», το 26.5% «Σημαντικό», και το 17.6% την τιμή «Πολύ Σημαντικό».
- δ) Το εργαλείο της «Διοίκησης βάσει των Δραστηριοτήτων της Επιχείρησης» έλαβε ως ελάχιστη τιμή (1), μέγιστη τιμή (5), μέση τιμή (3) και τυπική απόκλιση (0.92). Το 2.9% των ερωτηθέντων επέλεξε την τιμή «Καθόλου Σημαντικό», το 29.4% «Λίγο Σημαντικό», το 35.3% «Μέτρια Σημαντικό», το 29.4% «Σημαντικό» και το 2.9% «Πολύ Σημαντικό».

4.3 Ανάλυση Ανεξάρτητων Παραγόντων

Στην συνέχεια της έρευνας μας πέρα από την σημαντικότητα των διάφορων εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής που αξιοποιούν οι επιχειρήσεις, θέλαμε να εξετάσουμε ορισμένους παράγοντες βάσει των οποίων χτίσαμε τις υποθέσεις μας στο κεφάλαιο της βιβλιογραφικής επισκόπησης. Όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 6 εξετάζουμε τρεις (3) ανεξάρτητους παράγοντες που αφορούν περιβάλλον των επιχειρήσεων. Για κάθε μια από τις ερωτήσεις διαφοροποιήσαμε το βαθμό μέτρηση έτσι ώστε οι συμμετέχοντες να μπορέσουν να απαντήσουν με μεγαλύτερη ακρίβεια. Και στις τρεις ερωτήσεις χρησιμοποιήθηκε πενταβάθμια κλίμακα Likert. Δεξιά των ερωτήσεων παρουσιάζεται η ελάχιστη τιμή (min_value), η μέγιστη τιμή (max_value) που πήρε κάθε απάντηση, ο μέσος όρος (mean) των απαντήσεων που συγκεντρώθηκε για κάθε ερώτηση και τέλος η τυπική απόκλιση του δείγματος (stdev.s).

Πίνακας 6: Ανεξάρτητες Μεταβλητές μεταβολής της σημαντικότητας των εργαλείων.

Παράγοντες	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Ποιο είναι το επίπεδο του ανταγωνισμού στην αγορά την οποία δραστηριοποιείστε;	3	5	4.15	0.66
Ποιος είναι ο βαθμός συμμετοχής του ιδιοκτήτη στην διοίκηση της επιχείρησής σας;	3	5	4.74	0.51
Σε ποιόν βαθμό χρησιμοποιείτε προηγμένη τεχνολογία στις παραγωγικές διαδικασίες ή στην παροχή υπηρεσιών;	3	5	3.47	0.61

- α) Η πρώτη ερώτηση αφορά το «Επίπεδο του Ανταγωνισμού στην αγορά που Δραστηριοποιούνται». Η ελάχιστη τιμή που διαμορφώθηκε για την ερώτηση αυτή είναι (3) και η μέγιστη τιμή είναι (5). Η μέση τιμή είναι (4.15) και η τυπική απόκλιση (0.66). Το 15% των ερωτηθέντων απάντησε «Μέτριος», το 56% «Έντονος» και το 29% απάντησε πως ο ανταγωνισμός είναι «Πολύ Έντονος».
- β) Η δεύτερη ερώτηση αφορά το «Βαθμό Συμμετοχής του Ιδιοκτήτη/Διαχειριστή στην Διοίκηση της επιχείρησής». Η ελάχιστη τιμή που διαμορφώθηκε για την ερώτηση αυτή ήταν (3), η μέγιστη τιμή (5), η μέση τιμή (4.74) και η τυπική απόκλιση (0.51). Το 3% των ερωτηθέντων απάντησε «Μέτρια Έκταση», το 21% «Σημαντική Έκταση» και το 76% απάντησε «Ευρεία Έκταση».
- γ) Η Τρίτη ερώτηση αφορά τον «Βαθμό χρήσης Προηγμένης Τεχνολογίας στις παραγωγικές διαδικασίες». Η ελάχιστη τιμή που διαμορφώθηκε για αυτήν την ερώτηση είναι (2), η μέγιστη τιμή (5), η μέση τιμή (3.47) και η τυπική απόκλιση (0.61). Το 3% απάντησε «Χαμηλή Χρήση», το 50% «Μέτρια Χρήση», το 44% απάντησε «Σημαντική Χρήση» ενώ μόνο 3% απάντησε «Ευρεία Χρήση».

4.4 Σύνοψη

Στην ενότητα της περιγραφικής στατιστικής ανάλυσης των απαντήσεων που αντλήθηκαν από το ερωτηματολόγιο της έρευνας, για την καλύτερη κατανόηση των αποτελεσμάτων, κατηγοριοποιήσαμε τα διάφορα εργαλεία στις ομάδες που ανήκει το καθένα καταλήγοντας με συνολικά 5 ομάδες. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων παρουσιάστηκε τόσο με την μορφή του πίνακα αλλά και ολογράφως για την αποφυγή ενδεχόμενης παρερμηνείας του αποτελέσματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Πολυμεταβλητή Στατιστική Ανάλυση

5.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο της Στατιστικής Ανάλυσης Δεδομένων πρόκειται να εμβαθύνουμε περισσότερο στα δεδομένα που έχουμε συλλέξει συγκριτικά με το προηγούμενο κεφάλαιο της Περιγραφικής Στατιστικής Ανάλυσης, προσδοκώντας να εξετάσουμε και να εξηγήσουμε τις σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ των μεταβλητών που αναλύουμε. Η ανάλυση πραγματοποιείται με την βοήθεια του στατιστικού προγράμματος SPSS, λογισμικό που διαθέτει τα κατάλληλα εργαλεία για την πραγματοποίηση των κατάλληλων τεστ στις μεταβλητές μας.

Λαμβάνοντας υπόψιν το γεγονός ότι ο αριθμός των ολοκληρωμένων ερωτηματολογίων ήταν περιορισμένος, για την καλύτερη διαχείριση των μεταβλητών προχωρήσαμε στην μείωση των μεταβλητών μας. Από τα 27 εργαλεία Διοικητικής Λογιστικής που έχουμε στην έρευνα μας, συνεχίσαμε με 5 ομάδες μεταβλητών οι οποίες αντικατοπτρίζουν 5 βασικά εργαλεία της Διοικητικής Λογιστικής. Η συνένωση που έγινε ήταν εφικτή δεδομένου του ότι για όλα τα παραπάνω εργαλεία χρησιμοποιήθηκε η ίδια κλίμακα μέτρησης των απαντήσεων με τιμή 1 «Καθόλου Σημαντικό» έως τιμή 5 «Πολύ Σημαντικό». Για το σύνολο των εργαλείων που αφορούν την κοστολόγηση η αθροιστική μεταβλητή κυμαίνεται από 4 εάν ο συμμετέχων απάντησε «Καθόλου Σημαντικό» μέχρι 20 εάν ο συμμετέχων απάντησε «Πολύ Σημαντικό». Για το σύνολο των εργαλείων που αφορούν τα εργαλεία προϋπολογισμών η αθροιστική μεταβλητή θα κυμαίνεται από 8 εάν ο συμμετέχων απάντησε «Καθόλου Σημαντικό» μέχρι 45 εάν ο συμμετέχων απάντησε «Πολύ Σημαντικό». Για τα εργαλεία που αφορούν την Αξιολόγηση της Απόδοσης η αθροιστική μεταβλητή θα κυμαίνεται από 8 εάν ο συμμετέχων απάντησε «Καθόλου Σημαντικό» μέχρι 45 εάν ο συμμετέχων απάντησε «Πολύ Σημαντικό». Για την ομάδα των εργαλείων απαραίτητα για την λήψη αποφάσεων, η αθροιστική μεταβλητή θα κυμαίνεται από 3 εάν ο συμμετέχων απάντησε «Καθόλου Σημαντικό» μέχρι 15 εάν ο συμμετέχων απάντησε «Πολύ Σημαντικό». Τέλος, για τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την στρατηγική ανάλυση, η αθροιστική μεταβλητή θα

κυμαίνεται από 4 εάν ο συμμετέχων απάντησε «Καθόλου Σημαντικό» μέχρι 20 εάν ο συμμετέχων απάντησε «Πολύ Σημαντικό».

Στην συνέχεια του κεφαλαίου θα αναλυθεί πως οι ερωτήσεις που αφορούν τις ανεξάρτητες μεταβλητές του ερωτηματολογίου μας , επηρεάζουν ή όχι το βαθμό σημαντικότητας των εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής μέσα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Με την βοήθεια του SPSS, πραγματοποιήσαμε Cronbach's Alpha test για να εξετάσουμε την αξιοπιστία του δείγματος και Normality test για να δούμε αν οι μεταβλητές ακολουθούν κανονική κατανομή. Επίσης, πραγματοποιήσαμε Correlation test για να εξετάσουμε την συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών καθώς και τεστ δυαδικής λογιστικής παλινδρόμησης για να επιβεβαιώσουμε τις υποθέσεις που αναπτύξαμε στο κεφάλαιο της Βιβλιογραφικής επισκόπησης.

5.2 Έλεγχος Αξιοπιστίας (Reliability Test)

Το τεστ αυτό χρησιμοποιήθηκε για να εξετάσουμε την αξιοπιστία των μεταβλητών του δείγματος μας. Με όρια τις τιμές από 0 έως 1 όσο πιο κοντά το αποτέλεσμα του τεστ πλησιάζει την τιμή 1 τόσο μεγαλύτερη συνοχή και αξιοπιστία δείχνει το δείγμα μας (Δημητριάδης, 2016). Το αποτέλεσμα του τεστ μας έδειξε πως ο συντελεστής Cronbach Alpha είναι 0.734 που σημαίνει πως η αξιοπιστία των απαντήσεων κυμαίνεται στο 73% αποτέλεσμα που υποδηλώνει ικανοποιητική συνοχή.

5.3 Τεστ Κανονικότητας

Στο υποκεφάλαιο αυτό θα εξετάσουμε αν οι μεταβλητές μας ακολουθούν κανονική κατανομή, με την χρήση του Normality Test. Πριν την εφαρμογή του Normality test είναι απαραίτητο να διαχωρίσουμε τις ανεξάρτητες από τις εξαρτημένες μεταβλητές. Ανεξάρτητες μεταβλητές είναι εκείνες οι οποίες δεν βασίζονται σε άλλους παράγοντες, ενώ εξαρτημένες είναι αυτές οι οποίες ενδέχεται να βασίζονται σε άλλους παράγοντες. Προκειμένου να μπορέσουμε να μελετήσουμε αν οι παρατηρήσεις μας τείνουν να ακολουθούν κανονική κατανομή από τα δύο test

κανονικότητας Kolmogorov-Smirnov και Shapiro-Wilk θα επιλέξουμε το δεύτερο καθώς το δείγμα μας δεν ξεπερνάει τα 50 άτομα και θεωρείτε μικρό, στοιχείο που καθιστά το test Shapiro-Wilk ιδανικό προκειμένου να εντοπιστεί κανονικότητα ή μη (Razali & Wah, 2011).

Στον έλεγχο κανονικότητας που πραγματοποιήθηκε εντοπίστηκε πως η πλειοψηφία των μεταβλητών ακολουθεί κανονική κατανομή, ενώ για μικρό τμήμα μεταβλητών δεν προέκυψε κάποιο συμπέρασμα δεδομένου του γεγονότος πως λάβαμε μικρό δείγμα απαντήσεων.

5.4 Συσχέτιση (Correlation)

Όπως παρατηρήθηκε παραπάνω οι μεταβλητές μας ακολουθούν κανονική κατανομή, συνεπώς με την χρήση του παραμετρικού τεστ Pearson Correlation, στο υποκεφάλαιο αυτό εξετάζουμε τον βαθμό και το εύρος της συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών του δείγματος. Στον Πίνακα 9 παρουσιάζεται η συσχέτιση που εμφανίζεται μεταξύ των μεταβλητών. Οι ακραίες τιμές του δείκτη είναι από -1 έως 1, με το ένα άκρο να υποδηλώνει καμία συσχέτιση και το άλλο άκρο να υποδηλώνει απόλυτη συσχέτιση αντίστοιχα. Στο σημείο 0 δεν υπάρχει καμία συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών που ερευνούμε. Ο δείκτης Sig. (Significance) μελετάει την στατιστική σημαντικότητα της συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών που εξετάζουμε. Προκειμένου μια συσχέτιση να θεωρηθεί στατιστικά σημαντικά (Πίνακας 9), πρέπει το Sig. (p value) να είναι μικρότερο το 0.05 ενώ στην περίπτωση που $p > 0.05$ τότε η συσχέτιση είναι στατιστικά μη σημαντική. Στο σημείο του ελέγχου (κύρια διαγώνιος του πίνακα) όπου εξετάζεται η συσχέτιση της κάθε μεταβλητής με τον εαυτό της αναμένετε όπως και παρουσιάζεται στον πίνακα να υπάρχει απόλυτη συσχέτιση.

Τα αποτελέσματα της συσχέτισης που εμφανίζονται για τον ετήσιο κύκλο εργασιών με τις υπόλοιπες μεταβλητές έχουμε αρνητική η σημαντικά ασθενή συσχέτιση ενώ σε όλες τις περιπτώσεις η συσχέτιση δεν θεωρείται στατιστικά σημαντική. Η συσχέτιση μεταξύ της έντασης του ανταγωνισμού στην αγορά εμφανίζει ασθενής ή θετική συσχέτιση με τις υπόλοιπες μεταβλητές ενώ η συσχέτιση δεν θεωρείται στατιστικά σημαντική. Εξαιρέση αποτελεί η συσχέτιση μεταξύ της έντασης του ανταγωνισμού στην αγορά και της σημαντικότητας των εργαλείων μέτρησης της απόδοσης όπου υπάρχει θετική συσχέτιση με Pearson Correlation = 0.347 και θεωρείται στατιστικά σημαντική με $p = 0.045$. Η συσχέτιση μεταξύ της συμμετοχής του

ιδιοκτήτη και της χρήσης προηγμένης τεχνολογίας εμφανίζει σημαντικά θετική συσχέτιση με Pearson Correlation = 0.409 και θεωρείται στατιστικά σημαντική με $p = 0.016$. Η συσχέτιση μεταξύ της συμμετοχής του ιδιοκτήτη και των υπόλοιπων μεταβλητών είναι αρνητική ή ασθενής και δεν θεωρείται στατιστικά σημαντική. Η συσχέτιση μεταξύ των διαφόρων συνόλων των εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής εμφανίζεται σημαντικά θετική καθώς το Pearson Correlation > 0.305 και θεωρείται στατιστικά σημαντική καθώς στην πλειοψηφία των περιπτώσεων $p < 0.007$.

5.5 Λογιστική Παλινδρόμηση

Στην υποενότητα αυτή θα εξετάσουμε την μαθηματική σχέση που υπάρχει μεταξύ δύο ή και περισσότερων μεταβλητών. Προκειμένου να προχωρήσουμε στην ανάλυση των στοιχείων που συγκεντρώσαμε δημιουργήσαμε ορισμένες νέες μεταβλητές στις οποίες αποδόθηκαν οι τιμές 0 και 1. Αφού βρήκαμε την μέση αθροιστική τιμή των μεταβλητών κάθε ομάδας, για τις μεταβλητές όπου η μέση τιμή ξεπερνούσε την 3.5 αποδώσαμε την τιμή 1 που αντιπροσωπεύει ότι η συγκεκριμένη ομάδα εργαλείων είναι σημαντική (1= Σημαντικό). Αντίστοιχα, για τις τιμές που βρίσκονται κάτω από το 3.5 αποδόθηκε η τιμή 0 που αντιπροσωπεύει την μη σημαντικότητα των εργαλείων (0=Μη Σημαντικό). Τα αποτελέσματα του διαχωρισμού εμφανίζονται στον Πίνακα 8.

Με την μετατροπή των εξαρτημένων μεταβλητών σε δυαδική μορφή 0 και 1 θα μπορέσουμε να προχωρήσουμε στην δυαδική λογιστική ανάλυση παλινδρόμησης και να εξετάσουμε την σχέση που υπάρχει μεταξύ των ανεξάρτητων και εξαρτημένων μεταβλητών του δείγματος μας.

Πίνακας 7: Σύνολο εξαρτημένων και ανεξάρτητων μεταβλητών για τον έλεγχο των υποθέσεων.

Εξαρτημένες Μεταβλητές	
Εργαλεία Κοστολόγησης	Όχι/Ναι
Εργαλείας Προϋπολογισμού	Όχι/Ναι
Εργαλεία Αξιολόγησης της Απόδοσης	Όχι/Ναι
Εργαλεία Λήψης Αποφάσεων	Όχι/Ναι
Εργαλεία Στρατηγικής Ανάλυσης	Όχι/Ναι
Ανεξάρτητες Μεταβλητές	
Κύκλος Εργασιών	Βαθμολόγηση 1-5
Ανταγωνισμός στην αγορά	5 Likert Scale
Συμμετοχή του ιδιοκτήτη	5 Likert Scale
Χρήση σύγχρονης τεχνολογίας	5 Likert Scale

Πίνακας 8: Το αποτέλεσμα της επιλογής σημαντικότητας της εκάστοτε ομάδας εργαλείων.

	Όχι		Ναι	
	N	%	N	%
Εργαλεία Λήψης Αποφάσεων	4	12%	30	88%
Εργαλεία Κοστολόγησης	7	21%	27	79%
Εργαλεία Στρατηγικής Ανάλυσης	15	44%	19	56%
Εργαλείας Προϋπολογισμού	19	56%	15	44%
Εργαλεία Αξιολόγησης της Απόδοσης	20	59%	14	41%

Πίνακας 9: Παρουσίαση των αποτελεσμάτων του τεστ συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών.

Μεταβλητές		Κύκλος Εργασιών	Ανταγωνισμός Αγοράς	Συμμετοχή Ιδιοκτήτη	Χρήση Τεχνολογίας	Εργαλεία Κοστολόγησης	Εργαλεία Προϋπολογισμού	Εργαλεία Μέτρησης Απόδοσης	Εργαλεία Λήψης Αποφάσεων	Εργαλεία Στρατηγικής Ανάλυσης
Κύκλος Εργασιών	P. Cor p-value	1								
Ανταγωνισμός Αγοράς	P. Cor p-value	-0.253 0.148	1							
Συμμετοχή Ιδιοκτήτη	P. Cor p-value	-0.047 0.794	0.029 0.870	1						
Χρήση Τεχνολογίας	P. Cor p-value	-0.077 0.663	0.198 0.261	0.409* 0.016	1					
Εργαλεία Κοστολόγησης	P. Cor p-value	0.049 0.758	0.196 0.267	0.133 0.455	0.244 0.165	1				
Εργαλεία Προϋπολογισμού	P. Cor p-value	0.241 0.169	0.218 0.215	-0.288 0.099	0.234 0.182	0.455** 0.007	1			
Εργαλεία Μέτρησης Απόδοσης	P. Cor p-value	-0.070 0.694	0.347* 0.045	-0.242 0.168	0.112 0.529	0.459** 0.006	0.649** 0.000	1		
Εργαλεία Λήψης Αποφάσεων	P. Cor p-value	0.035 0.845	0.301 0.084	0.017 0.925	0.252 0.151	0.457** 0.007	0.350** 0.042	0.499** 0.003	1	
Εργαλεία Στρατηγικής Ανάλυσης	P. Cor p-value	0.160 0.366	0.137 0.439	-0.143 0.420	0.179 0.311	0.512** 0.002	0.516** 0.002	0.657** 0.000	0.534** 0.001	1

Βάση των υποθέσεων που έγιναν στο 2^ο κεφάλαιο, η μαθηματική σχέση που αναπτύξαμε για να εξετάσουμε κάθε μοντέλο είναι η παρακάτω:

Μοντέλο 1^ο :

$$\log(p/1-p) = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4$$

Μοντέλο 2^ο :

$$\log(p/1-p) = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4$$

Μοντέλο 3^ο :

$$\log(p/1-p) = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4$$

Μοντέλο 4^ο :

$$\log(p/1-p) = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4$$

Μοντέλο 5^ο :

$$\log(p/1-p) = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4$$

Η σχέση που εμφανίζεται αριστερά της εξίσωσης είναι ο λογάριθμος των πιθανοτήτων πραγματοποίησης ενός γεγονότος. Το β_0 είναι η σταθερά και από το X_1 έως το X_4 είναι οι ανεξάρτητες μεταβλητές που αναφέραμε στον Πίνακα 8.

5.5.1 Οι ανεξάρτητοι παράγοντες που επηρεάζουν την σημαντικότητα των εργαλείων κοστολόγησης.

Ο Πίνακας 10 παρουσιάζει το αποτέλεσμα της δυαδικής λογιστικής παλινδρόμησης σχετικά με τους ανεξάρτητους παράγοντες που επηρεάζουν την σημαντικότητα των εργαλείων κοστολόγησης.

Ο Πίνακας 10 μας δείχνει ότι το μοντέλο δεν είναι στατιστικά σημαντικό ($p > 0.05$) που μεταφράζεται ως ότι οι ανεξάρτητες μεταβλητές δεν προβλέπουν σωστά το αποτέλεσμα για τα εργαλεία κοστολόγησης. Όλες οι μεταβλητές του μοντέλου έχουν θετικό συντελεστή παλινδρόμησης $\text{Exp}(B)$ που μεταφράζεται ως ότι η σχέση τους βρίσκεται σε παρόμοια κατεύθυνση.

Πίνακας 10: Δυναδική ανάλυση παλινδρόμησης σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τα εργαλεία κοστολόγησης.

Εργαλεία Κοστολόγησης	B	S.E.	Wald	Df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for Exp(B)	
							Lower	Upper
Ανταγωνισμός στην Αγορά	0.063	0.800	0.006	1	0.937	1.065	0.222	5.109
Συμμετοχή του Ιδιοκτήτη	0.218	0.890	0.060	1	0.807	1.243	0.217	7.109
Χρήση Τεχνολογίας	1.137	0.942	1.458	1	0.227	3.117	0.492	19.734
Μέγεθος Επιχείρησης	-0.336	0.379	0.784	1	0.376	0.715	0.340	1.503
Constant	-2.832	5.266	0.289	1	0.591	0.059		
Cox & Snell R ²	0.104							
Nagelkerke R ²	0.163							

5.5.2 Οι ανεξάρτητοι παράγοντες που επηρεάζουν την σημαντικότητα των εργαλείων προϋπολογισμού.

Ο Πίνακας 11 παρουσιάζει το αποτέλεσμα της δυναδικής λογιστικής παλινδρόμησης σχετικά με τους ανεξάρτητους παράγοντες που επηρεάζουν την σημαντικότητα των εργαλείων προϋπολογισμού.

Ο Πίνακας 11 μας δείχνει ότι το μοντέλο είναι στατιστικά σημαντικό ($p < 0.05$) που σημαίνει πως οι ανεξάρτητες μεταβλητές προβλέπουν σωστά το αποτέλεσμα για τα ομάδα των εργαλείων προϋπολογισμού. Το αποτέλεσμα του πίνακα μας δείχνει ότι η συμμετοχή του ιδιοκτήτη και η χρήση εξελιγμένης τεχνολογίας αποτελούν σημαντικούς προγνωστικούς παράγοντες της σημαντικότητας των εργαλείων προϋπολογισμού. Η σχέση μεταξύ της σημαντικότητας των εργαλείων και της συμμετοχής του ιδιοκτήτη είναι αρνητική ($\beta = -3.802$) που σημαίνει πως για κάθε μονάδα αύξηση στην συμμετοχή του ιδιοκτήτη (ανεξάρτητη μεταβλητή) οι πιθανότητες της σημαντικότητας μειώνονται κατά 0.022.

Στην άλλη περίπτωση, η σχέση μεταξύ της σημαντικότητας και της χρήσης εξελιγμένης τεχνολογίας είναι θετική ($\beta=2.618$) που μεταφράζεται ως ότι για κάθε μονάδα αύξηση στην χρήση εξελιγμένης τεχνολογίας (ανεξάρτητη μεταβλητή) οι πιθανότητες της σημαντικότητας των εργαλείων προϋπολογισμού αυξάνονται κατά 13.704. Παρά το γεγονός του μεγάλου συντελεστή παλινδρόμησης $\text{Exp}(B)$, μέσω του τεστ Hosmer and Lemeshow παρατηρούμε ότι το μοντέλο μας είναι καλό καθώς το αποτέλεσμα είναι στατιστικά μη-σημαντικό ($p=0.185$).

Πίνακας 11: Δυαδική ανάλυση παλινδρόμησης σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τα εργαλεία προϋπολογισμού.

Εργαλεία Προϋπολογισμού	B	S.E.	Wald	Df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for Exp(B)	
							Lower	Upper
Ανταγωνισμός στην Αγορά	1.557	0.872	3.190	1	0.074	4.745	0.859	26.201
Συμμετοχή του Ιδιοκτήτη	-3.802	1.549	6.024	1	0.014	0.022	0.001	0.465
Χρήση Τεχνολογίας	2.618	1.175	4.964	1	0.026	13.704	1.370	137.056
Μέγεθος Επιχείρησης	0.434	0.409	1.127	1	0.288	1.543	0.693	3.439
Constant	1.065	6.624	0.026	1	0.872	2.902		
Cox & Snell R ²	0.440							
Nagelkerke R ²	0.590							

5.5.3 Οι ανεξάρτητοι παράγοντες που επηρεάζουν την σημαντικότητα των εργαλείων αξιολόγησης της απόδοσης.

Ο Πίνακας 12 παρουσιάζει το αποτέλεσμα της δυαδικής λογιστικής παλινδρόμησης σχετικά με τους ανεξάρτητους παράγοντες που επηρεάζουν την σημαντικότητα των εργαλείων αξιολόγησης της απόδοσης.

Ο Πίνακας 12 μας δείχνει ότι το μοντέλο είναι στατιστικά σημαντικό ($p < 0.05$) που σημαίνει πως οι ανεξάρτητες μεταβλητές επηρεάζουν την εξαρτημένη μεταβλητή. Οι μεταβλητές

του ανταγωνισμού στην αγορά και η συμμετοχή του ιδιοκτήτη αποτελούν σημαντικούς προγνωστικούς παράγοντες της σημαντικότητας των εργαλείων αξιολόγησης της απόδοσης. Η σχέση μεταξύ της σημαντικότητας των εργαλείων και του ανταγωνισμού στην αγορά είναι θετική ($\beta=2.344$) και το p value είναι 0.021 συνεπώς υπάρχει θετική προγνωστική σχέση μεταξύ της ανεξάρτητης και εξαρτημένης μεταβλητής. Το αποτέλεσμα του πίνακα μας δείχνει πως για κάθε μονάδα αύξηση του ανταγωνισμού στην αγορά (ανεξάρτητη μεταβλητή) οι πιθανότητες της σημαντικότητας των εργαλείων αξιολόγησης της απόδοσης αυξάνονται κατά 10.418. Στην επόμενη περίπτωση, η σχέση μεταξύ της συμμετοχής του ιδιοκτήτη και της σημαντικότητας των εργαλείων αξιολόγησης της απόδοσης έχει αρνητικό συντελεστή ($\beta= - 2.412$) που μεταφράζεται ως ότι για κάθε μονάδα αύξησης στην συμμετοχή του ιδιοκτήτη οι πιθανότητες σημαντικότητας μειώνονται κατά 0.09. Μέσω του τεστ Hosmer and Lemeshow παρατηρούμε ότι το μοντέλο μας είναι καλό καθώς το αποτέλεσμα είναι στατιστικά μη-σημαντικό ($p=0.161$).

Πίνακας 12: Δυναμική ανάλυση παλινδρόμησης σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τα εργαλεία για την αξιολόγηση της απόδοσης.

Εργαλεία Αξιολόγησης της Απόδοσης	B	S.E.	Wald	Df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for Exp(B)	
							Lower	Upper
Ανταγωνισμός στην Αγορά	2.344	1.019	5.289	1	0.021	10.418	1.414	76.761
Συμμετοχή του Ιδιοκτήτη	-2.412	1.113	4.7	1	0.03	0.09	0.01	0.793
Χρήση Τεχνολογίας	1.605	0.99	2.632	1	0.105	4.979	0.716	34.625
Μέγεθος Επιχείρησης	0.52	0.392	1.758	1	0.185	1.681	0.78	3.625
Constant	-5.717	5.864	0.95	1	0.33	0.003		
Cox & Snell R ²	0.399							
Nagelkerke R ²	0.538							

5.5.4 Οι ανεξάρτητοι παράγοντες που επηρεάζουν την σημαντικότητα των εργαλείων για την λήψη αποφάσεων.

Ο Πίνακας 13 παρουσιάζει το αποτέλεσμα της δυαδικής λογιστικής παλινδρόμησης σχετικά με τους ανεξάρτητους παράγοντες που επηρεάζουν την σημαντικότητα των εργαλείων κοστολόγησης.

Ο Πίνακας 13 μας δείχνει ότι το μοντέλο δεν είναι στατιστικά σημαντικό ($p > 0.05$) που μεταφράζεται ως ότι οι ανεξάρτητες μεταβλητές δεν προβλέπουν σωστά το αποτέλεσμα για τα λήψης αποφάσεων. Μέσω του τεστ Hosmer and Lemeshow παρατηρούμε ότι το μοντέλο μας δεν είναι καλό καθώς το αποτέλεσμα είναι στατιστικά σημαντικό ($p < 0.05$).

Πίνακας 13: Δυαδική ανάλυση παλινδρόμησης σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τα εργαλεία για την λήψη αποφάσεων.

Εργαλεία για την Λήψη Αποφάσεων.	B	S.E.	Wald	Df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for Exp(B)	
							Lower	Upper
Ανταγωνισμός στην Αγορά	2.157	1.32	2.67	1	0.102	8.647	0.65	114.978
Συμμετοχή του Ιδιοκτήτη	-1.201	2.169	0.307	1	0.58	0.301	0.004	21.089
Χρήση Τεχνολογίας	0.403	1.322	0.093	1	0.76	1.497	0.112	19.971
Μέγεθος Επιχείρησης	-1.242	0.754	2.715	1	0.099	0.289	0.066	1.265
Constant	2.111	9.842	0.046	1	0.83	8.254		
Cox & Snell R ²	0.231							
Nagelkerke R ²	0.448							

5.5.5 Οι ανεξάρτητοι παράγοντες που επηρεάζουν την σημαντικότητα των εργαλείων της στρατηγικής ανάλυσης.

Ο Πίνακας 14 παρουσιάζει το αποτέλεσμα της δυαδικής λογιστικής παλινδρόμησης σχετικά με τους ανεξάρτητους παράγοντες που επηρεάζουν την σημαντικότητα των εργαλείων της στρατηγικής ανάλυσης.

Το μοντέλο μας φαίνεται πως είναι στατιστικά σημαντικό ($p < 0.05$) που σημαίνει πως οι ανεξάρτητες μεταβλητές μας είναι καλοί προγνωστικοί παράγοντες της εξαρτημένης μεταβλητής. Η σχέση μεταξύ σημαντικότητας των εργαλείων στρατηγικής ανάλυσης και της χρήσης εξελιγμένης τεχνολογίας είναι θετική ($\beta=1.561$) ενώ το p value είναι 0.044 επομένως υπάρχει θετική προγνωστική σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών. Το αποτέλεσμα του πίνακα μας δείχνει πως για κάθε μονάδα αύξηση του βαθμού χρήσης εξελιγμένης τεχνολογίας οι πιθανότητες της σημαντικότητας των εργαλείων στρατηγικής ανάλυσης αυξάνονται κατά 4.763. Μέσω του τεστ Hosmer and Lemeshow παρατηρούμε ότι το μοντέλο μας είναι καλό καθώς το αποτέλεσμα είναι στατιστικά μη-σημαντικό ($p=0.435$)

Πίνακας 14: Δυαδική ανάλυση παλινδρόμησης σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τα εργαλεία για την στρατηγική ανάλυση.

Εργαλεία για την Στρατηγική Ανάλυση.	B	S.E.	Wald	Df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for Exp(B)	
							Lower	Upper
Ανταγωνισμός στην Αγορά	0.782	0.654	1.429	1	0.232	2.187	0.606	7.885
Συμμετοχή του Ιδιοκτήτη	-1.288	0.884	2.121	1	0.145	0.276	0.049	1.561
Χρήση Τεχνολογίας	1.561	0.774	4.064	1	0.044	4.763	1.044	21.728
Μέγεθος Επιχείρησης	0.468	0.356	1.73	1	0.188	1.597	0.795	3.207
Constant	-3.42	4.865	0.494	1	0.482	0.033		
Cox & Snell R ²	0.219							
Nagelkerke R ²	0.294							

5.6 Σύνοψη

Στο παρόν κεφάλαιο πραγματοποιήθηκε πολυμεταβλητή στατιστική ανάλυση του δείγματος μας. Αρχικά, ελέγχθηκε η αξιοπιστία των απαντήσεων που λάβαμε με την χρήση του Cronbach's Alpha test. Στην συνέχεια, πραγματοποιήσαμε Normality test για τον έλεγχο της κανονικότητας καθώς και Correlation test για τον έλεγχο της συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών μας. Τέλος, πραγματοποιήσαμε Binary Logistic Regression test για να εξακριβώσουμε την μαθηματική σχέση που υπάρχει μεταξύ των μεταβλητών. Το επόμενο κεφάλαιο συνεχίζει με την ερμηνεία των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Συμπεράσματα και προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

6.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται τα συμπεράσματα τα οποία εξήχθησαν από την παρούσα έρευνα και απαντούνται τα ερευνητικά ερωτήματα τα οποία τέθηκαν στο πρώτο δεύτερο κεφάλαιο της παρούσας έρευνας. Στην συνέχεια, αναλύονται οι περιορισμοί και παρουσιάζονται οι προτάσεις για μελλοντική έρευνα στο συγκεκριμένο ερευνητικό κομμάτι.

6.2 Συμπεράσματα

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να μελετήσει την σημαντικότητα των εργαλείων της Διοικητικής Λογιστικής που εντοπίζουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα αλλά και να εξετάσει την σχέση των παραπάνω εργαλείων με ορισμένους παράγοντες εσωτερικά και εξωτερικά των επιχειρήσεων. Από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν αλλά και τα στοιχεία που αναλύθηκαν προέκυψαν ορισμένα συμπεράσματα τα οποία παρουσιάζονται παρακάτω.

Βάση των αποτελεσμάτων της δυαδικής λογιστικής παλινδρόμησης με την οποία εξετάσαμε την επιρροή που ασκούν οι ανεξάρτητες μεταβλητές στις 5 κατηγορίες των εξαρτημένων μεταβλητών παρατηρήσαμε πως από το σύνολο των ανεξάρτητων μεταβλητών (κύκλος εργασιών, ανταγωνισμός στην αγορά, συμμετοχή του ιδιοκτήτη/διαχειριστή, χρήση σύγχρονης τεχνολογίας) τρεις από αυτές είναι στατιστικά σημαντικές προγνωστικές μεταβλητές. Από το σύνολο των εργαλείων τα οποία χρησιμοποιήσαμε και τα οποία αποτελούν τις εξαρτημένες μεταβλητές παρατηρούμε πως συνολικά τρία από αυτά επηρεάζονται σημαντικά από τους ανεξάρτητους παράγοντες της έρευνας μας. Αυτά είναι τα εργαλεία αξιολόγησης της απόδοσης, τα εργαλεία προϋπολογισμού και τα εργαλεία στρατηγικής ανάλυσης.

Πιο συγκεκριμένα, η χρήση εξελιγμένης τεχνολογίας σχετίζεται σημαντικά και θετικά με τα εργαλεία προϋπολογισμού και τα εργαλεία στρατηγικής ανάλυσης. Τα παραπάνω δεδομένα φανερώνουν πως οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις τείνουν να μεταβάλλουν σημαντικά την στάση τους έναντι των εργαλείων προϋπολογισμού. Με την εμφάνιση πιο σύγχρονων συστημάτων παραγωγής ή μηχανοργάνωσης, αυξάνονται οι επιχειρησιακές δυνατότητες, δημιουργούνται περισσότερα δεδομένα τα οποία μπορούν να φανούν σημαντικά τόσο στον σχεδιασμό και συντονισμό των δραστηριοτήτων αλλά και στον συντονισμό μεταξύ των διαφόρων τμημάτων. Αναφορικά με την θετική σχέση που υπάρχει μεταξύ των εργαλείων στρατηγικής ανάλυσης και της χρήσης εξελιγμένης τεχνολογίας ανάλογο αποτέλεσμα παρατηρήθηκε και στην έρευνα των Ahmad & Mohamed Zabri (2015). Η χρήση σύγχρονης τεχνολογίας είναι πλέον ένας από τους πόρους που είναι εύκολα προσβάσιμος και αποκτήσιμος. Με την εφαρμογή της σε όλο το εύρος των επιχειρησιακών διαδικασιών, οι επιχειρήσεις φαίνονται δεκτικές στο να αξιοποιήσουν τα εργαλεία στρατηγικής διοίκησης για την δημιουργία στρατηγικών, αλλά και καλύτερη τοποθέτηση μέσα στο επιχειρηματικό περιβάλλον.

Στην συνέχεια της ανάλυσης μας παρατηρήσαμε πως η σχέση που υπάρχει ανάμεσα στην συμμετοχή του ιδιοκτήτη και της σημαντικότητας των εργαλείων προϋπολογισμού και της αξιολόγησης της απόδοσης είναι αρνητική αλλά στατιστικά σημαντική. Τα αποτελέσματα μας δεν συνάδουν με αυτά τα οποία προέκυψαν στην έρευνα των Ahmad & Mohamed Zabri (2015). Στην έρευνα μας παρατηρήσαμε πως η αυξημένη συμμετοχή των ιδιοκτητών στην λειτουργία των επιχειρήσεων σχετίζεται αρνητικά με την εφαρμογή συστημάτων προϋπολογισμού και εργαλείων αξιολόγησης της απόδοσης, ενώ γενικά παρατηρήθηκε χαμηλή σημαντικότητα σε σύγχρονα εργαλεία που αφορούν την δημιουργία προϋπολογισμών. Τα δεδομένα αυτά οφείλονται στο γεγονός ότι οι ιδιοκτήτες μικρομεσαίων επιχειρήσεων αντιμετωπίζουν τα εργαλεία της διοικητικής λογιστικής ως λιγότερο σημαντικά ενώ, χρησιμοποιούν τα εργαλεία χρηματοοικονομικής λογιστικής κυρίως για την ενημέρωση εξωτερικών συνεργαζόμενων μερών πχ. τράπεζες, κράτος, ασφαλιστικοί οργανισμοί (Kucharczyk & Sieslak, 2014). Επίσης, τα αποτελέσματα της έρευνας μας δεν καταφέρνουν να παρατηρήσουν κάποια σημαντική και θετική σχέση μεταξύ της συμμετοχής του ιδιοκτήτη και των εργαλείων κοστολόγησης ενώ αντίστοιχα στην έρευνα των Ahmad & Mohamed Zabri (2015) δεν παρατηρήθηκε θετικά σημαντική σχέση μεταξύ των ιδιοκτητών και της χρήσης κοστολογικών συστημάτων.

Ακόμα, η ανεξάρτητη μεταβλητή που αφορά τον ανταγωνισμό στην αγορά σχετίζεται θετικά και σημαντικά με την μεταβλητή που αφορά την αξιολόγηση της απόδοσης. Η σχέση αυτή

να οφείλεται στο γεγονός του ασταθούς οικονομικού περιβάλλοντος το οποίο οδηγεί τις επιχειρήσεις στο να αξιολογούν καθημερινά την αποτελεσματικότητά τους έτσι ώστε να μπορούν να σωστές αποφάσεις και να παραμείνουν ανταγωνίσιμες στην αγορά.

Τέλος, με την ολοκλήρωση της έρευνας μας παρατηρήσαμε πως ορισμένες μεταβλητές δεν επηρεάζονται από τις ανεξάρτητες μεταβλητές - παράγοντες τους οποίους θέσαμε. Πιο συγκεκριμένα, κάποια ενδεχόμενη αύξηση στις ανεξάρτητες μεταβλητές δεν θα επηρεάσει τον βαθμό σημαντικότητας των εργαλείων κοστολόγησης και εργαλείων λήψης αποφάσεων. Επίσης, καμία ανεξάρτητη μεταβλητή δεν επηρέασε στο σύνολο της όλες τις εξαρτημένες μεταβλητές βάση των υποθέσεων που σχεδιάσαμε στο δεύτερο κεφάλαιο. Συνεπώς, αποδεχόμαστε τις υποθέσεις παρά μόνο μερικώς και όχι ολικώς, στοιχείο που αποδεικνύει ότι μπορούμε να αξιοποιήσουμε την ενδεχομενική έρευνα για την εξέταση της σημαντικότητας των εργαλείων διοικητικής λογιστικής στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

6.3 Περιορισμοί της έρευνας

Στην παρούσα έρευνα υπάρχουν ορισμένοι περιορισμοί. Το δείγμα το οποίο συγκεντρώσαμε στην έρευνα μας χαρακτηρίζεται ως μικρό και το αποτέλεσμα που εξήχθη δεν αντιπροσωπεύει όλες τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Ο χαμηλός βαθμός απόκρισης οφείλεται στο γεγονός της χαμηλής στελέχωσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, στην ένταση εργασίας καθώς και στην στάση της εργασίας λόγω της πανδημίας του Covid-19. Επίσης, το σύνολο των ανεξάρτητων μεταβλητών που χρησιμοποιήθηκαν είναι μικρό στοιχείο το οποίο αποδεικνύει ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις λειτουργούν σε ένα πιο απλό επιχειρησιακό περιβάλλον. Ακόμα, ο αριθμός των εργαλείων που αξιοποιήθηκαν στην έρευνα είναι χαμηλός καθώς σκοπός μας ήταν να μην μπερδέψουμε τους ερωτηθέντες και τους αποθαρρύνουμε να ολοκληρώσουν την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Ορισμένα από τα εργαλεία διοικητικής λογιστικής τα οποία χρησιμοποιήσαμε δεν ήταν εύκολα κατανοητά από όλους τους συμμετέχοντες παρά το γεγονός ότι το ερωτηματολόγιο συνοδευόταν και από γλωσσάριο. Τέλος το δείγμα των επιχειρήσεων αποτελείται κατά το πλείστον από παραγωγικές επιχειρήσεις ενώ ο βαθμός συμμετοχής επιχειρήσεων που παρέχουν υπηρεσία ήταν σχεδόν

μηδενικός στοιχείο που αποδεικνύει ότι αυτού του μεγέθους επιχειρήσεις δεν είναι εξοικειωμένες με την συμπλήρωση ακαδημαϊκών ερωτηματολογίων έρευνας.

6.4 Περαιτέρω Έρευνα

Με την ολοκλήρωση της έρευνας μας κρίνεται απαραίτητο να πραγματοποιηθούν περαιτέρω έρευνες αναφορικά με τα εργαλεία διοικητικής λογιστικής στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Οι έρευνες αυτές μπορούν να στραφούν προς συγκεκριμένους κλάδους επιχειρήσεων όπως ο κλάδος των πετροχημικών, ηλεκτρονικών, διατροφής, φαρμακευτικής και γενικότερα κλάδους που εμφανίζουν ένταση κεφαλαίου στην ελληνική αγορά. Επίσης, πέρα από την εξέταση της σημαντικότητας, οι επόμενες έρευνες μπορούν να στραφούν στην μελέτη της χρήσης των διαφόρων εργαλείων ή στην εξέταση ομάδων αυτών. Πέρα από την χρήση ερωτηματολογίων μπορούν να πραγματοποιηθούν έρευνες βιβλιογραφίας αλλά και έρευνες με την μορφή συνεντεύξεων οι οποίες θα εκθέσουν τον ερευνητή στις πραγματικές συνθήκες στις οποίες λειτουργούν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Αναφορικά με την χρήση ενδεχομενικών παραγόντων, το εύρος μελέτης είναι πολύ μεγάλο καθώς μπορεί να εξεταστούν παράγοντες που αφορούν το εσωτερικό ή εξωτερικό περιβάλλον ή ένα συνδυασμό αυτών. Ενδεικτικά, ορισμένοι από τους παράγοντες μπορεί να είναι η πολιτική αστάθεια, το οικονομικά ασταθές περιβάλλον της Ελλάδας, η εφαρμογή περιβαλλοντικών πολιτικών, η διεθνοποίηση και άλλοι. Συνεπώς, τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής μπορούν να είναι η αρχή επόμενων ερευνών επί ελληνικού εδάφους.

Βιβλιογραφία

Abdel-Kader, M., and R. Luther. (2006). ‘Management Accounting Practices in the British Food and Drinks Industry’. *British Food Journal*, Vol. 108, No. 5, pp.336-357.

Ahmad, K., Zabri, S. M. (2015). ‘Factors Explaining the Use of Management Accounting Practices in Malaysian Medium-Sized Firms’. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, Vol. 22, No. 4, pp. 762-781.

Albu N., and C. N. Albu . (2012). ‘Factors Associated with the Adoption and Use of Management Accounting Techniques in Developing Countries: The Case of Romania’. *Journal of International Management & Accounting*, Vol. 23, Issue 3, pp.245-276.

Alleyne. P., and D. Weekes-Marshall. (2011). ‘An Exploratory Study of Management Accounting Practices in Manufacturing Companies in Barbados’. *International Journal of Business and Social Science*, Vol. 2, No. 9, pp.49-58.

Angelakis, G., N. Theriou, and I. Floropoulos. (2010). ‘Adoption and Benefits of Management Accounting Practices: Evidence from Greece and Finland’. *Advances in Accounting, Incorporating Advances in International Accounting*, Vol. 26, pp.87-96.

Aragon Sanchez and Sanchez Marin. (2005). ‘Strategic Orientation, Management Characteristics, and Performance: A Study of Spanish SMEs’. *Journal of Small Business Management*, Vol. 43, No. 3, pp.287-308.

Armitage, H. M., Webb, A., and Glynn, J. (2016). ‘The use of Management Accounting Techniques by Small and Medium-Sized Enterprises: A Field of Study of Canadian and Australian Practice’. *Accounting Perspectives*, Vol. 15, Issue 1, pp. 31-69.

Arora, M. N. (2009a). ‘Cost and Management Accounting: Theory, Problems and Solutions’. Mumbai: Himalaya Publishing House.

Atrill, P., and McLaney, E. (2009). *Management Accounting for Decision Makers*. Pearson Education Limited.

Blank, S. (2012). *Startup Owner's Manual: The Step-by-Step Guide for Building a Great Company*. K&S Ranch Inc.

Blank, S. (2013). Why the Lean Start-Up Changes Everything. *Harvard Business Review*, May: 3-9.

Byrne, S. and Pierce, B. (2007). 'Towards a More Comprehensive Understanding of the Roles of Management Accountants'. *European Accounting Review*, Vol. 16, No. 3, pp.469-498.

Cadez, S., Guilding, C. (2008). 'An Exploratory Investigation of an Integrated Contingency Model of Strategic Management Accounting. Accounting', *Organizations and Society*, Vol. 33, Issue 7-8, pp. 836-863.

Chenhall, R. (2003). 'Management Control System Design within its Organizational Context: Findings from Contingency-Based Research and Directions for the Future'. *Accounting, Organizations and Society*, Vol. 28, Issue 2-3, pp.127-168.

Chenhall, R., and Langfield-Smith, K. (1998). 'Adoption and Benefits of Management Accounting Practices: An Australian Study'. *Management Accounting Research*, Vol. 9, pp.1-19.

Collin, J. And Jarvis, R. (2002). 'Financial Information and the Management of Small Private Companies'. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, Vol. 9, No. 2, pp.100-110.

Groot, T., and K. Merchant. (2000). 'Control of International Joint Ventures'. *Accounting, Organizations and Society*, Vol. 25, Issue 6, pp.579-607.

Halabi, A. K., R. Barrett, and R. Dyt. (2010). 'Understanding Financial Information Used to Assess Small Firm Performance: An Australian Qualitative Study'. *Qualitative Research in Accounting & Management*, Vol. 7, No. 2, pp.163-179.

Holmes, S. And Nicholls, D. (1989). 'Modelling the Accounting Information Requirements of Small Businesses'. *Accounting and Business Research*, Vol. 19, No. 74, pp. 143-150.

Hyvonen, J. (2005). 'Adoption and Benefits of Management Accounting Systems: Evidence from Finland and Australia'. *Advances in International Accounting*, Vol. 18, pp. 97-120.

Ittner, C., D. Larcker, and T. Randall. (2003). 'Performance Implications of Strategic Performance Measurement in Financial Services Firms. Accounting', *Organizations and Society*, Vol. 28, Issue 7-8, pp.715-74.

Jarillo, J. C. (1989). 'Entrepreneurship and Growth: The Strategic Use of External Resources'. *Journal of Business Venturing*, Vol. 4, Issue 2, pp.133-147.

Joshi, P. L. (2001). 'The International Diffusion of New Management Accounting Practices: The Case of India'. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, Vol. 10, Issue 1, pp.85-109.

Lohr, M. (2012). 'Specificities of Management Accounting at SMEs: Case Studies from the German Industrial Sector'. *Journal of Small Business and Entrepreneurship*, pp.35-56.

- López, O. L., Hiebl, M. R. W. (2015).** ‘Management Accounting in Small and Medium-Sized Enterprises: Current Knowledge and Avenues for Further Research’. *Journal of Management Accounting Research*, Vol. 27, No. 1, pp. 81-119.
- Lybaert, N. (1998a).** ‘The information use in an SME: Its Importance and some Elements of Influence’. *Small Business Economics*, Vol. 10, No. 2, pp.171-191.
- Madegowda, J. (2007).** *Management Accounting*. Mumbai: Himalaya Publishing House.
- Malmi, T. (2001).** ‘The Practice of Management Accounting in Finland - A Change?’ *The Finish Journal of Business Economics*, Vol. 4, pp.480-501.
- Manegold, D., C. Steinle, and S. Krummaker. (2007).** *Controlling in kleinen und mittleren Unternehmungen: Konzept und Praxisempfehlungen*. VDM Verlag Müller, 2007
- Nornadiah Mohd Razali and Yap Bee Wah. (2011).** ‘Power Comparisons of Shapiro-Wilk, Kolmogorov-Smirnov, Lilliefors and Anderson-Darling tests’. *Journal of Statistical Modeling and Analytics*, Vol. 2, No. 1, pp. 21-33.
- Nandan, R. (2010).** ‘Management Accounting Needs of SMEs and the Role of Professional Accountants: A Renewed Research Agenda’. *Journal of Management Accounting Research*, Vol. 8, No. 1, pp.65-78.
- Pavlatos, O., and Paggios, I. (2009).** ‘Management Accounting Practices in the Greek Hospitality Industry’. *Managerial Auditing Journal*, Vol. 24, No. 1, pp.81-98.
- Posluschny, P. (2010).** *Basiswissen Mittelstandscontrolling*. Munchen: Oldenbourg.
- Ritchie, J., and S. Richardson. (2000).** ‘Smaller Business Governance: Exploring Accountability and Enterprise from the Margins’. *Management Accounting Research*, Vol. 11, Issue 4, pp.451-474.
- Small Business Act. (2019).** *SME Performance Review*. European Commission (2019), https://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/performance-review_en#sba-fact-sheets.
- Sulaiman, M., Ahmad, N., and Alwi, N. (2004).** ‘Management Accounting Practices in Selected Asian Countries: A Review of the Literature’. *Managerial Auditing Journal*, Vol. 9, No. 4, pp.493-508.
- Warren, C. S., Reeve, J. M., Duchac, J. E. (2014).** *Financial and Managerial Accounting*, 12E. South-Western Cengage Learning.
- Welsh, J.A., and J.F. White. (1981).** ‘A Small Business Is Not a Big Business’. *Harvard Business Review*, Vol. 59, No. 4, pp.18-32.

Παράρτημα

Συνοδευτική Επιστολή Ερωτηματολογίου

Η έρευνα αυτή πραγματοποιείται υπό την αιγίδα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και του Μεταπτυχιακού Προγράμματος της Εφαρμοσμένης Λογιστικής και Ελεγκτικής.

Σκοπός αυτής της έρευνας είναι να εξετάσουμε τα οφέλη που αποκομίζουν οι επιχειρήσεις από την χρήση διαφόρων εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής αλλά και πως συγκεκριμένοι εσωτερικοί και εξωτερικοί παράγοντες επηρεάζουν το μείγμα των εργαλείων που θα χρησιμοποιηθούν, σχηματίζοντας τα παρακάτω ερευνητικά ερωτήματα:

1. Ποιο είναι το επίπεδο σημαντικότητας που εντοπίζουν οι επιχειρήσεις στα διάφορα εργαλεία Διοικητικής Λογιστικής;
2. Πως συγκεκριμένοι παράγοντες όπως το μέγεθος της επιχείρησης, ο τρόπος διοίκησης, η χρήση νέας τεχνολογίας επηρεάζει την σημαντικότητα των εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής;

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου αναμένετε να διαρκέσει περίπου 10 λεπτά. Η συμμετοχή σας στην έρευνα δεν επιφέρει κανένα απολύτως ρίσκο καθώς ο σκοπός του είναι καθαρά ακαδημαϊκός και γίνεται εθελοντικά με την βοήθεια σας. Κανενός τα στοιχεία δεν πρόκειται να δημοσιοποιηθούν, παρά μόνο τα αποτελέσματα τα οποία θα προκύψουν ύστερα από την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

Προκειμένου να επιτύχουμε τον σκοπό της έρευνας μας, αρμόδιος συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου είναι ο Γενικός Διευθυντής ή ο Οικονομικός Διευθυντής της επιχείρησης ή όποιο άλλο άτομο κρίνει οι ίδιοι ότι έχει της απαιτούμενες γνώσεις ώστε να απαντήσει στα ερευνητικά ερωτήματα. Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου κρίνεται απαραίτητη ώστε να μπορέσουμε να έχουμε ένα αξιόλογο δείγμα με έγκυρο αποτέλεσμα.

Για οποιαδήποτε διευκρίνιση αναφορικά με την έρευνα, παρακαλώ επικοινωνήστε μαζί μου στο grigoris.delichristos@gmail.com

Η επιτυχία της έρευνας αυτής κρίνεται από την συμμετοχή σας.

Με εκτίμηση,

Δελιχρήστος Γρηγόρης

Ερωτηματολόγιο

Ενότητα 1: Γενικά χαρακτηριστικά της επιχείρησης.

1) Πόσα άτομα απασχολούνται στην επιχείρηση σας;

1	1 έως 9	
2	10 έως 49	
3	50 έως 249	

2) Τι κύκλο εργασιών πέτυχε η επιχείρηση σας κατά την τελευταία χρήση;

1	500.000 έως 1.000.000	
2	1.000.001 έως 2.000.000	
3	2.000.001 έως 10.000.000	
4	10.000.001 έως 30.000.000	
5	30.000.001 έως 40.000.000	

3) Ποια θέση έχετε στην επιχείρηση;

1	Λογιστής	
2	Προϊστάμενος Λογιστηρίου	
3	Οικονομικός Ελεγκτής	
4	Οικονομικός Διευθυντής	
5	Άλλο	

4) Πόσο διάστημα εργάζεστε στην συγκεκριμένη θέση;

1	Λιγότερο από 1 χρόνο	
2	1 έως 5 χρόνια	
3	6 έως 10 χρόνια	
4	Περισσότερα από 10 χρόνια	

Ενότητα 2 : Διαχωρισμός των εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής στην επιχείρησή σας.

Παρακαλώ, σημειώστε τον βαθμό σημαντικότητας που φέρουν τα παρακάτω εργαλεία στην επιχείρησή σας με κλίμακα 1=Καθόλου Σημαντικό και 5=Πολύ Σημαντικό. Παρακαλώ, αφήστε κενά τα εργαλεία τα οποία δεν χρησιμοποιείτε.

	Καθόλου Σημαντικό	Λίγο Σημαντικό	Μέτρια Σημαντικό	Σημαντικό	Πολύ Σημαντικό
Πλήρης κοστολόγηση					
Μεταβλητή Κοστολόγηση					
Κοστολόγηση κατά Δραστηριότητα					
Πρότυπη Κοστολόγηση					
Προϋπολογισμός για τον σχεδιασμό των ετήσιων ενεργειών ή δραστηριοτήτων της επιχείρησης					
Προϋπολογισμός για τον έλεγχο του κόστους					
Προϋπολογισμός για τον συντονισμό των δραστηριοτήτων					

των διαφόρων τμημάτων της επιχείρησης					
Προϋπολογισμός για την αξιολόγηση της επίδοσης των Διοικητικών στελεχών (Φορέων Ευθύνης)					
Μηδενικός Προϋπολογισμός					
Μακροχρόνιος Προγραμματισμός των δραστηριοτήτων της επιχείρησης (Μακροχρόνιος Προϋπολογισμός)					
Ευέλικτος Προϋπολογισμός (Flexible budget)					
Προϋπολογισμός βάση δραστηριοτήτων (Activity Based Budgeting)					
Χρηματοοικονομικά μέτρα αξιολόγησης της επίδοσης (Λειτουργικά Κέρδη & Αύξηση Εσόδων)					
Μη χρηματοοικονομικά μέτρα που σχετίζονται με τους πελάτες					
Μη χρηματοοικονομικά μέτρα που σχετίζονται με την καινοτομία					
Μη χρηματοοικονομικά μέτρα που σχετίζονται με τους εργαζομένους					
Αποδοτικότητα της Επένδυσης (Return on Investment - ROI)					
Αποδοτικότητα των Πωλήσεων (Return on Sales)					
Πίνακας Ισορροπημένης Στοχοθέτησης (Balanced ScoreCard)					
Συγκριτική Προτυποποίηση (Benchmarking)					

Ανάλυση Κερδοφορίας Προϊόντων ή Υπηρεσιών					
Ανάλυση Κερδοφορίας Πελατών					
Ανάλυση Όγκου Κόστους Κέρδους (Προσδιορισμός Νεκρού Σημείου)					
Ανάλυση Κλάδου					
Ανάλυση δυνατών και αδύνατων σημείων ανταγωνιστών					
Μακροπρόθεσμες προβλέψεις (Long-term planning & forecasting)					
Διοίκηση με βάση τις δραστηριότητες της επιχείρησης (Activity Based Management)					

Ενότητα 3: Εσωτερικοί και εξωτερικοί ανεξάρτητοι παράγοντες.

Οι ερωτήσεις της ενότητας αυτής αφορούν τους παράγοντες που ενδέχεται να εμπλέκονται στην χρήση εργαλείων Διοικητικής Λογιστικής. Παρακαλώ, σημειώστε την ανάλογη απάντηση με κλίμακα 1 έως 5.

	Μηδενικός	Χαλαρός	Μέτριος	Έντονος	Πολύ Έντονος
Ποιο είναι το επίπεδο ανταγωνισμού που αντιμετωπίζετε στην αγορά στην οποία δραστηριοποιείστε;					

	Καθόλου	Χαμηλή Έκταση	Μέτρια Έκταση	Σημαντική Έκταση	Ευρεία Έκταση
Ποιος είναι ο βαθμός συμμετοχής του ιδιοκτήτη/διαχειριστή στην διοίκηση της επιχείρησης;					

	Καθόλου Χρήση	Χαμηλή Χρήση	Μέτρια Χρήση	Σημαντική Χρήση	Ευρεία Χρήση
Σε ποιον βαθμό χρησιμοποιείτε προηγμένη τεχνολογία στις παραγωγικές διαδικασίες ή την παροχή υπηρεσιών στην επιχείρησή σας;					

Πίνακες SPSS

Test of Normality 1

Tests of Normality

Market Competition		Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Cost Total	Μέτριος	0.229	5	.200*	0.867	5	0.254
	Έντονος	0.170	19	0.152	0.918	19	0.102
	Πολύ Έντονος	0.158	10	.200*	0.951	10	0.683
Budget Total	Μέτριος	0.229	5	.200*	0.867	5	0.254
	Έντονος	0.152	19	.200*	0.943	19	0.302
	Πολύ Έντονος	0.169	10	.200*	0.948	10	0.647
Performance Total	Μέτριος	0.141	5	.200*	0.979	5	0.928
	Έντονος	0.130	19	.200*	0.956	19	0.505
	Πολύ Έντονος	0.156	10	.200*	0.966	10	0.850
Decision Total	Μέτριος	0.229	5	.200*	0.867	5	0.254
	Έντονος	0.122	19	.200*	0.945	19	0.318
	Πολύ Έντονος	0.206	10	.200*	0.901	10	0.225
Strategy Total	Μέτριος	0.244	5	.200*	0.871	5	0.272
	Έντονος	0.132	19	.200*	0.960	19	0.563
	Πολύ Έντονος	0.215	10	.200*	0.902	10	0.232

*. This is a lower bound of the true significance.

a. Lilliefors Significance Correction

Test of Normality 2

Tests of Normality^{a,d,e,f,g}

Business Owner Participation		Kolmogorov-Smirnov ^b			Shapiro-Wilk		
		Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Cost Total	Σημαντική Έκταση	0.205	7	.200*	0.945	7	0.686
	Ευρεία Έκταση	0.152	26	0.127	0.972	26	0.680
Budget Total	Σημαντική Έκταση	0.232	7	.200*	0.882	7	0.235
	Ευρεία Έκταση	0.142	26	0.187	0.967	26	0.536
Performance Total	Σημαντική Έκταση	0.162	7	.200*	0.956	7	0.783
	Ευρεία Έκταση	0.118	26	.200*	0.967	26	0.549
Decision Total	Σημαντική Έκταση	0.213	7	.200*	0.941	7	0.647
	Ευρεία Έκταση	0.185	26	0.022	0.932	26	0.086
Strategy Total	Σημαντική Έκταση	0.185	7	.200*	0.926	7	0.519
	Ευρεία Έκταση	0.140	26	.200*	0.966	26	0.516

*. This is a lower bound of the true significance.

a. Cost_Total is constant when Business_Owner = Μέτρια Έκταση. It has been omitted.

b. Lilliefors Significance Correction

d. Budget_Total is constant when Business_Owner = Μέτρια Έκταση. It has been omitted.

e. Perf_Total is constant when Business_Owner = Μέτρια Έκταση. It has been omitted.

f. Desion_Total is constant when Business_Owner = Μέτρια Έκταση. It has been omitted.

g. Strategy_Total is constant when Business_Owner = Μέτρια Έκταση. It has been omitted.

Test of Normality 3

Tests of Normality^{a,d,e,f,g,h,i,j,k,l}

Advanced Technology Usage		Kolmogorov-Smirnov ^b			Shapiro-Wilk		
		Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Cost Total	Μέτρια Χρήση	0.170	17	.200*	0.941	17	0.327
	Σημαντική Χρήση	0.159	15	.200*	0.965	15	0.784
Budget Total	Μέτρια Χρήση	0.147	17	.200*	0.961	17	0.657
	Σημαντική Χρήση	0.128	15	.200*	0.967	15	0.813
Performance Total	Μέτρια Χρήση	0.155	17	.200*	0.917	17	0.134
	Σημαντική Χρήση	0.146	15	.200*	0.966	15	0.788
Decision Total	Μέτρια Χρήση	0.181	17	0.140	0.922	17	0.157
	Σημαντική Χρήση	0.219	15	0.051	0.905	15	0.113
Strategy Total	Μέτρια Χρήση	0.254	17	0.005	0.885	17	0.038
	Σημαντική Χρήση	0.115	15	.200*	0.973	15	0.899

*. This is a lower bound of the true significance.

a. Cost_Total is constant when Advanced_Technology = Χαμηλή Χρήση. It has been omitted.

b. Lilliefors Significance Correction

d. Cost_Total is constant when Advanced_Technology = Ευρεία Χρήση. It has been omitted.

e. Budget_Total is constant when Advanced_Technology = Χαμηλή Χρήση. It has been omitted.

f. Budget_Total is constant when Advanced_Technology = Ευρεία Χρήση. It has been omitted.

g. Perf_Total is constant when Advanced_Technology = Χαμηλή Χρήση. It has been omitted.

h. Perf_Total is constant when Advanced_Technology = Ευρεία Χρήση. It has been omitted.

i. Desion_Total is constant when Advanced_Technology = Χαμηλή Χρήση. It has been omitted.

j. Desion_Total is constant when Advanced_Technology = Ευρεία Χρήση. It has been omitted.

k. Strategy_Total is constant when Advanced_Technology = Χαμηλή Χρήση. It has been omitted.

l. Strategy_Total is constant when Advanced_Technology = Ευρεία Χρήση. It has been omitted.

Correlation Test (Pearson Correlation)

Correlations

	Annual Turnover	Market Competition	Business Owner Participation	Advanced Technology Usage	Cost Total	Budget Total	Performance Total	Decision Total	Strategy Total
Annual Turnover	1								
Market Competition	34	1							
Business Owner Participation	-0.253 0.148 34	0.029 0.870 34	1						
Advanced Technology Usage	-0.047 0.794 34	0.198 0.261 34	.409*	1					
Cost Total	0.663 34	0.261 34	0.016 34	34	1				
Budget Total	0.049 0.785 34	0.196 0.267 34	0.133 0.455 34	0.244 0.165 34	1				
Performance Total	0.241 0.169 34	0.218 0.215 34	-0.288 0.099 34	0.234 0.182 34	.455** 0.007 34	1			
Decision Total	-0.070 0.694 34	.347* 0.045 34	-0.242 0.168 34	0.112 0.529 34	.459** 0.006 34	.649** 0.000 34	1		
Strategy Total	0.035 0.845 34	0.301 0.084 34	0.017 0.925 34	0.252 0.151 34	.457** 0.007 34	.350* 0.042 34	.499** 0.003 34	1	
	0.160 0.366 34	0.137 0.439 34	-0.143 0.420 34	0.179 0.311 34	.512** 0.002 34	.516** 0.002 34	.657** 0.000 34	.534** 0.001 34	1

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Binary Logistic Regression και Hosmer & Lemeshow Test Εργαλεία Κοστολόγησης.

Εργαλεία Κοστολόγησης	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
							Lower	Upper
Αναγωνισμός στην Αγορά	0.063	0.800	0.006	1	0.937	1.065	0.222	5.109
Συμμετοχή Ιδιοκτήτη	0.218	0.890	0.060	1	0.807	1.243	0.217	7.109
Χρήση Τεχνολογίας	1.137	0.942	1.458	1	0.227	3.117	0.492	19.734
Μέγεθος της επιχείρησης	-0.336	0.379	0.784	1	0.376	0.715	0.340	1.503
Constant	-2.832	5.266	0.289	1	0.591	0.059		
Cox & Snell R ²	0.104							
Nagelkerke R ²	0.163							

Hosmer and Lemeshow Test

Step	square	df	Sig.
1	6.318	8	0.612

Binary Logistic Regression και Hosmer & Lemeshow Test Εργαλεία Προϋπολογισμού.

Εργαλεία Προϋπολογισμού	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
							Lower	Upper
Αναγωνισμός στην Αγορά	1.557	0.872	3.190	1	0.074	4.745	0.859	26.201
Συμμετοχή Ιδιοκτήτη	-3.802	1.549	6.024	1	0.014	0.022	0.001	0.465
Χρήση Τεχνολογίας	2.618	1.175	4.964	1	0.026	13.704	1.370	137.056
Μέγεθος της επιχείρησης	0.434	0.409	1.127	1	0.288	1.543	0.693	3.439
Constant	1.065	6.624	0.026	1	0.872	2.902		
Cox & Snell R ²	0.440							
Nagelkerke R ²	0.590							

Hosmer and Lemeshow Test

Step	square	df	Sig.
1	11.313	8	0.185

Binary Logistic Regression και Hosmer & Lemeshow Test Εργαλεία Αξιολόγησης της Απόδοσης.

Εργαλεία Αξιολόγησης της Απόδοσης	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
							Lower	Upper
Ανταγωνισμός στην Αγορά	2.344	1.019	5.289	1	0.021	10.418	1.414	76.761
Συμμετοχή Ιδιοκτήτη	-2.412	1.113	4.7	1	0.03	0.09	0.01	0.793
Χρήση Τεχνολογίας	1.605	0.99	2.632	1	0.105	4.979	0.716	34.625
Μέγεθος της επιχείρησης	0.52	0.392	1.758	1	0.185	1.681	0.78	3.625
Constant	-5.717	5.864	0.95	1	0.33	0.003		
Cox & Snell R ²	0.399							
Nagelkerke R ²	0.538							

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	11.797	8	0.161

Binary Logistic Regression και Hosmer & Lemeshow Test Εργαλεία Λήψης Αποφάσεων.

Εργαλεία για την Λήψη Αποφάσεων	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
							Lower	Upper
Ανταγωνισμός στην Αγορά	2.157	1.32	2.67	1	0.102	8.647	0.65	114.978
Συμμετοχή Ιδιοκτήτη	-1.201	2.169	0.307	1	0.58	0.301	0.004	21.089
Χρήση Τεχνολογίας	0.403	1.322	0.093	1	0.76	1.497	0.112	19.971
Μέγεθος της επιχείρησης	-1.242	0.754	2.715	1	0.099	0.289	0.066	1.265
Constant	2.111	9.842	0.046	1	0.83	8.254		
Cox & Snell R ²	0.231							
Nagelkerke R ²	0.448							

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	17.348	8	0.027

Binary Logistic Regression και Hosmer & Lemeshow Test Εργαλεία Στρατηγικής Ανάλυσης.

Εργαλεία Στρατηγικής Ανάλυσης	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
							Lower	Upper
Ανταγωνισμός στην Αγορά	0.782	0.654	1.429	1	0.232	2.187	0.606	7.885
Συμμετοχή Ιδιοκτήτη	-1.288	0.884	2.121	1	0.145	0.276	0.049	1.561
Χρήση Τεχνολογίας	1.561	0.774	4.064	1	0.044	4.763	1.044	21.728
Μέγεθος της επιχείρησης	0.468	0.356	1.73	1	0.188	1.597	0.795	3.207
Constant	-3.42	4.865	0.494	1	0.482	0.033		
Cox & Snell R ²	0.219							
Nagelkerke R ²	0.294							

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi- square	df	Sig.
1	7.988	8	0.435